

ELŐFIZETÉS
 HELYBEN:
 Egy évre 24 korona.
 Egy hónap 2 korona.
 VIDÉKEN:
 Egy évre 28 korona.
 Egy hónap 2 k. 40 f.
 HIRDETÉSEK:
 A hirdetés minden sorra egyszer 20 fill.
 minden következőnél 16 fill.
 Nyitóliter sora 40 fill.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
 Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 351.

Arad, 1907.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
 STAUBER JÓZSEF.

Szerda, április 3.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vészercikk: Stankovits a vasutassztrájról.
- Az aradi gyermeknap.
- Az aradi húsvágó.
- Lónyay grófné emlékirata.
- Az aradi román népgyűlés.
- Korteskedés a művészetben.
- Aradi vasutasok Kossuth ellen.
- Elfogott aradi ékszerlovaj.
- A román forradalom
- Dinamiterénylet Berzován.
- Tárca: A világ vége.

Stankovits a vasutassztrájról.

Fizetésrendezés — zónaemeléssel.

Arad, április 2.

Szomoruan emlékezetes évforduló küszöbére értünk. Közeledik április-tizenkencedike, az Uj-Magyarország egyik leggyászosabb napja, amelyen most harmadéve úgy megrázkódott a magyar föld, mintha egy nekivadult, ellenállhatlan förteteg végig dübörgött volna rajta. Ország-szerte leadták az ártalmatlannak látszó Morse-masínakon, a vészes 14-es számú jelzést, nyomában megállottak a vonatok. Megszűnt az ország vérkeringése. Ádázul elkeseredetten folyt a harc a Mannlicher-rel rendelkező hatalom és az igazára támaszkodó vasutastestület között, de végre győzött a jobb belátás mindkét félnél. Előbb csak cammogva, majd a régi erővel megindultak a vonatok, hogy életet öntsenek az országnak már-már megdermedt testébe.

Elmult a vész, kihevertük a sebeket és megkezdődhetett a nagy munka, amely-

nek föladata volt kölcsönös engedékenységgel, a nemzet egyetemének, a köz érdekeinek szem előtt tartásával a bajok okait megszüntetni, az elmulthoz hasonló megrázkódtatásnak *mindenkorra* elejét venni. A munka azonban az országnak későbbben és még ma is érezhető végtelen kárára, az évekig dúló közjogi küzdelmek miatt abbamaradt, mielőtt még valamilyen eredményt fölmutathatott volna. De egyet elértek a fizetésemelést váró vasutasok. A legmagasabban csapkodó politikai hullámok közben is állandóan felszinen tartották a vasutasok ügyének szeretettel való fölkarolását, *jogos kívánságaiknak a maguk és a nemzet érdekében való teljesítést.*

A kezdet biztatott is. A kereskedelmi kormány fölszólította az államvasutak igazgatóságát, a vasutasok szövetségét és a vasuti és hajózási klubot, hogy terjessze eléje a vasutasok fizetésrendezéséről és a szolgálati rendtartásról készített tervezeteket, amelyeknek figyelembe vételével fogja a maga javaslatait kidolgozni. Szaktanácskozáson le is tárgyalták a pragmatika-javaslatot, de a fizetésrendezési tervezetet, amelynek törvényerőre emelését az idei téltre ígérte, a kormány *még ma is gondosan titkolja.* Az egész vasutaskart érdeklő és izgató munkálatról csak általános, semmitmondó kijelentések hangzanak el és a közzététel időpontja, valamint a fizetésrendezés arányai felől teljesen tájékozatlan az ország.

Ilyen vigasztalan körülmények között érthető, hogy a vasutasoknak hónapok óta lappangó elégtelensége egyre foko-

zódik és már-már megdöbbenő hírek szalonganak arról, hogy a vasutasok megismételik a három év előtti végzetes elhatározást és a legfélelmetesebb eszközök, az *általános sztrájk* kétélű fegyveréhez nyulnak. A szinte hihetetlenül hangzó hír eljutott *Aradra* is és a nagyközönség körében már rémképeket festenek azokról a beláthatlan zavarokról és károkról, amelyekkel a vasutasoknak ez a végső kétségbeesés által diktált lépése járna. Az *Aradi Közlöny* egyik munkatársa ma tájékozódást szerzendő a katasztrófát jelentő sztrájk dolgában, kérdést intézett *Stankovics* Miklós aradi üzletvezetőhöz, hogy van-e tudomása a vasutasoknak olyan készülődéséről, amelyből a sztrájk elhatározására lehetne következtetni. Az üzletvezető munkatársunk kérdésére így nyilatkozott:

— Olvastam a fővárosi lapokban a készülő vasutassztrájról szóló híreket, de nem hiszem, hogy a híreknek komoly alapjuk volna. *Üzletvezetőségünk területén legalább semmiféle tünet nincs, amely a végzetes sztrájk kitörésére engedne következtetni.* A tisztí és altisztíkar sok évi várakozás után türtőztet magát és nyugodtan néz a fizetésrendezés elé, amely már csak rövid ideig késhetik. A vasutas-ankét végzett a szolgálati rendtartás tárgyalásával és így hamarosan, *talán már holnap* hozzáfog a fizetésemelési javaslat megvitatásához. Hogy a kormány tervezete milyen keretekben mozog, azt még nem tudni, de valószínű, hogy *ki fogja elé gíteni a vasutasokat.*

A világ vége.

Elérkezett az emberiség utolsó órája: ez volt az utóbbi hónapok, hetek és napok — most már feltétlenül biztosra vett és újból be nem teljesült — szenzációja. 1907. évi március hó 28-án kellett volna ennek — a földet, meg az emberiséget oly közelről érdeklő nagy eseménynek bekövetkeznie. Természetes dolog az is, hogy ezt a reánk nézve végzetes fordulatot, a végzet-proféták szerint, egy üstökösrel való összeütközésnek kellett volna előidézni. Természetesnek mondjuk ezt, mert hát a világpusztulás üstökös nélkül nem is volna méltó befejezése a vén földünk pályafutásának. A jövődömdök ezuttal azt hirdették, hogy valamelyik égitest (üstökös) pályafutását követve közel jut a földhöz és a sugárkévéjéből kiáramló izzó és mérgeztartalmú, kigőzölgéseivel a föld légkörét megmérgezi. Ez a megmérgezett légkör azután minden földi gondnak egy csapással végét veti.

A közeli világpusztulás mostani híre éppen séggel nem az első ilyen híre az emberiség történetében. Évezredek óta ismételt felmerült ez a hír és a babonára hajló embereknek mindenkor újabb és újabb izgalmat és nyugtalanságot okozott.

Legutóbb ezelőtt 13 esztendővel Falb Rudolf keltett nagy riadalmat a világ végét jövendőelőadásával. Az 1894. évi január havában Berlin-

ben megtartott előadásán Falb tanár a világ pusztulását ugyancsak egy üstökösrel való összeütközés következtében 1899. évi november hó 13-ára jövendölte. Falb rendkívüli nagy népszerűsége és tudományos készültséggel kifejtett jövendöléseinek hitele okozhatta azt, hogy ez az állítása világszerte nagy feltűnést okozott. De Falb tanár maga is megérte azt a napot és meggyőződhetett arról, hogy tévedett és hogy a végzet-proféták művészetében semmivel sem volt bölcsebb, mint számos elődje.

Manapság az intelligens elemek az ehhez hasonló és évközönként visszatérő jövendöléseket, bárkitől származzanak is, bizonyos gúnynyal és megfelelő hitetlenséggel fogadják; éppen nem szörnyűködnek állítólag várható korai végökön, sőt a bejelentett világpusztulás napját követő időre is egész kedélyesen és teljes bizalommal megállapítják szórakozásaiak sorrendjét. Ha pedig a világ vége csakugyan elkövetkeznék, akkor ez olyan „magasabb erőszak” esete volna, amely indokolt mélység gyanánt szolgálhat bármiféle ígértet be nem tartásáért.

A korábbi időkben azonban az ilyen végítéleti hírekre minden rend felbomlott. Gyakorta előfordult, hogy a megrémült emberek abban a biztos tudatban, hogy most már rövidesen ugyanis vége mindennek, minden komoly munkálkodást abbahagytak, az utolsó garasukat is szórakozásra költötték, a tisztességet, az erkölcsi szokásokat többé figyelembe

sem vettek. Hanem azután, mikor a rettegett időpont szerencsésen elmult és a világ még mindig a régi, az évezredes állapotban megmaradt, akkor ugyanezek elszörnyedve látták, hogy könnyelműségük hova juttatta őket és hogy most már kétszeresen kell fáradozniuk és nyomorogniuk, hogy az olyan könnyen elhárított javakat ismét visszaszerezzék.

Szörványosan ma is előfordulnak az ilyen esetek és éppen Berlinben az utolsó napokban több helyütt megtörtént, hogy babonás emberek a megtakarított filléreiket elpazarolták azaz a tudattal, hogy azoknak utóbb már ugy sem vehetik hasznát.

A közeli világvég balga hireszteléseit éppen az ilyen és ehhez hasonló mellékhatások teszik veszedelmessé, sőt akárhányszorban végzetessé, mert elég gyakran megtörténik, hogy egyik-másik beteges képzelődésű egyén a végítélettől való csupa aggodalmában még azt a csöpp esztét is elyészti, amit addig szerencsésen megőrzött.

A végítélet örületének járványa a mi időszámításunk szerint az 1000 ik és az azt megelőző években volt a legnagyobb. Akkoriban a biblia szavai ejtették lázba az emberiséget. A szentírás ugyanis az ezer-esztendő országáról szól, ennek folytán azt hitték, hogy az 1000 ik évben Krisztus újra megjelen és elkövetkezik a végítélet. Már évekkel azelőtt megszokták az emberek azt a gondolatot, hogy életüknek az

A kormánynak nem kell fukarkodnia és áldozatkészsége is érhető lenne, mert hiszen a fizetésrendezéssel járó üzemi költségtöbbletet, mondjuk például évenként 20 millió koronát, könnyen megterítheteti más uton, például a jelenlegi 16 zónának 18 vagy 20-ra való fölemelése által. Ehhez az eszközöz a kormány valószínűleg már azért is fog nyulni, mert a milliárdos vasuti beruházásoknak amortizációja és a vasuti munkások jobb díjazása révén előállott óriási kiadásokat csak jelentékeny, az eddiginél milliókkal magasabb bevételek mellett fedezheti.

Hallom, hogy a vasuti munkások Aradon gyűlést tartottak, amelyen a kormánynak velük szemben tett intézkedéseit tárgyalták. Akármit mondtak a gyűlésen, az bizonyos, hogy annyira még nem javítottak a helyzetükön, mint ahogyan az épen napjainkban, a múlt hó végén velük történt. Az állomási munkásokon kívül a pályafentartási, a vontatási és szertári szolgálatban levőknek is biztosított a három évenkénti 20 fillér béremelés bizonyos maximális összegig, amely az aradi üzletvezetőség területén 4 korona, továbbá béremelésben részesültek az összes munkások hat évre visszamenőleg. Végül fölemelte az üzletvezetőség az egyezményes munkák díjazását is, úgy hogy a nyugbérre is igényt tartó munkások helyzete ma teljesen kielégítő és panasza semmi okuk nincsen. Ha mégis elégedetlenek, ez a szociálista agitátorok izgatásaira vezethető vissza, mert sok embernek a kenyere, hogy nyugtalanságot és elégtelenséget szítson még ott is, ahol nincs rá ok.

Sztankovits üzletvezetőnek e nyilatkozata szerint tehát az aradi üzletvezetőség személyzete higgadtan és ügye igazságába vetett bizalommal várja a kormány fizetésrendezési javaslatát. Most már a kormány okosságán és belátásán mulik, hogy a javaslat teljesen kielégítő és megnyugtató legyen a derék vasutasokra. Mert ha ez is csak félrendszer szabály lesz és beváltatlanul maradnak a hozzá

fűzött remények, úgy most sem szakad vége az évek óta tartó nyugtalanságnak és mozgolódásnak s az ország jelentékeny kárára a jövőben is egyre megbénul és fönnakad a vasuti forgalom.

Az aradi gyermeknap.

Templomban, utcán, üzletekben.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 2.

Felemelő a gondolat, hogy ma és holnap egy aktuális téma van az egész nemesen érző magyar társadalomban, a gyermekvédelem ügye. Ezen a két napon megnyílnak az erszények, s a szegény ember fillérjei összeöle keznek a gazdag ember koronáival, hogy együttesen szolgálják azt a célt, amelynek érdekében mindenkinek bármily kis adománya erkölcsileg tekintve egyaránt becses.

Arad társadalmá természetesen szintén kivette részét a nemes célu mozgalomból. Husvét hétfőjén a minoriták templomában s a református templomban aradi hölgyek buzgólkodtak azon, hogy az elzúllott, vagy züllésnek induló gyermekek megmentésére mennél többet gyűjtsenek össze.

Az aradi minorita templomban a következő hölgyek gyűjtöttek a Liga céljaira:

Asszonyok: Balázs Ferencné, Éltetőné Csák Ilona, Geresi Józsefné, Hartmann Béláné, Hegedüs Lászlóné, Heinrich Sándorné, Holman Árminné, Jakabffy Zoltánné, özv. Junga Józsefné, Kristyóry Jánosné, Medveczky Zsigmondné, Mittermüller Józsefné, Palényi Miksáné, Pintér Adolfné, Rienheiser Gyuláné.

Leányok: Boros Zelma, Csatlós Ilonka, Csatlós Irma, Fetter Margit, Ferenczy Ilona, Kabdebó Jozefin, Kugler Lala, Probszt Böske, Sauer Magda, Széll Janka, Verzár Hermína.

Az aradi református templomban Szilágyi Mihályné és Csécsi Imréné urnók fáradoztak a gyermekvédő liga érdekében, még pedig oly szép eredménnyel, hogy egy rövid délelőtt folyamán — ugyszólván fillérenként — 200 koronánál jóval többet szedtek össze a két templomban. Ez azonban csak előleg volt, mert a gyermekliga tulajdonképeni napja a mai reggelrel köszöntött be. Mintha onnan felülről is jobb szemmel nézték volna azt a nemes buzgalmat,

amely ma az egész várost lázba hozta. Verőfényes, gyönyörű tavaszi napra virradt Arad, s a jótékony napsugár szinte táncolt örömeiben azokon a tarka plakátokon, amelyek ott viritottak a kirakatokban, s áldozatkészségre hívtak mindenkit, akinek van mit adnia. Már korán délelőtt megindult a vásár, a vevők raja lepte el az üzleteket, tudva azt, hogy közvetve bár, de veszendőnek indult embertársainak használ a vásárlással. Ha pedig akadt volna valaki, aki csak úgy találmra nyitott volna be valamely üzletbe, egy pillanat alatt tisztába jöhetett vásárlási szándékának jelentőségével, mert egy csomó felaggatott hirdetés szinte kiabálta a hoztatudomására, hogy:

Ma van
a
gyermeknap.

Elő tehát azzal a nagyobbik erszénnyel, amelyikben így elseje körül még meghuzódik néhány piros és kék hasu bankó. Sokan cselekedtek ma nemeset és dicséretre méltót, de hát emberek vagyunk, s így a mai fönséges hangulatba is belekeveredett egy kis ravaszság és praktika. Persze, hogy asszonyi praktika. Oh, mennyi új kalap, cipő, ernyő, keztyű s egyéb földi jó került ma az üzleti állványokról egy-egy szép asszony holmija közé azzal az ürügygyel, hogy — ma gyermeknap van. S ha ezer meg ezer gyermekajk hálát fog rebegni ezeknek a napoknak az erkölcsi és anyagi eredményeért, bizonyára nem fog elmaradni egy disszonans hang: a megpumpolt férjek keserves nyögése és kétségbeesett panasza. Ők bizonyára a pokol fenekére kívánják ezt a szent napot, s szentül megvannak győződve, hogy csak az ő boszantásukra találták fel ezt is, mint annyi mást. Ki tudja, mi jut fel az égbe? A gyermekek imája, vagy a férjek átká?

A gyermekvédő liga érdekében való gyűjtés nemcsak az üzletekben, hanem az utcán is egész nap folyt. Az Andrássy téren két adomány gyűjtő urnát is felállítottak s az az érdekes két sátor, amelyikbe beleplántáltak azokat a papíros urnákat, élénk feltűnést keltett. Az egyik a Minoriták temploma előtt, a másik a Központi Szálloda közelében állott s egy-egy városi hivatalnok ügyelt rája, de nem sok szerencsével. Hiába, a jótékonyági ügyeket teljesen a hölgyek kezébe kellene adni. Egy elejtett női mosoly ezerszer jobb kulcs a csukott erszényekhez. Hiába pingálták ékes betűkkel az urnákra:

Mentsük meg
a
züllött gyermekeket.

A fellobogóztott diszes sátrak s az egész napi iparkodás összevissza csupán 112 korona 80 fillért jövedelmezett. Remélhető, hogy holnap ezeknek a buzgó uraknak is több szerencsájük lesz.

A gyermeknap egyik legeredetibb és legvonzóbb mozzanata a gyermek-kabaret volt, amely Gyöngyi Izsó és Gyöngyi Jolán fellépésével az aradi Nemzeti Színházban játszódott le. A színház úgy-ahogy megtelt előkelő közönnyel s valósággal élvezet volt nézni az aradi apróságokat, akik nagyszerűen mulattak Gyöngyi Izsó mókáin.

A gyermeknapnak egyik érdekessége lesz az a hangverseny, melyet holnap este 8 órakor rendez a Fehér Kereszt télikertjében az aradi 38-ik gyalogezred zenekara Zellner Sándor karnagy vezetése alatt. A hangverseny műsora

1000 ik évben vége szakad s mire a félve várt év beköszöntött, majdnem minden munka és tevékenység szünetelt, mert mindenki arra gondolt, hogy munkájának nincs célja, hiszen minden újabb napon megszólalhat a végítélet harszása. A megrémült emberiség egy része léha szórakozással töltötte idejét, sőt III. Ottó német császár szörnyű aggodalmában fantasztikus bucsujárást rendezett Gricenben szent Albert sírházhoz és ezen a bucsujáráson maga is résztvett. A világ vége természetesen nem következett be, hanem az európai államok mégis megemlegettek ezt az esztendő, mert szinte hallatlan hőség és szárazság uralkodott az egész nyáron keresztül. A világpusztulás azonban elmaradt a későbbi jövendölések idején is és mindamellett, hogy a jövendölésekben való hiszékenység százszor meg százszor kielégítetlen marad, még napjainkban is tekintélyes számú hívője van az időszak végzet-prófétáknak.

Az üstökösöktől való félelem, mint az ősidőkből örökölt képzet él az emberiség vérében és talán ezért kötik össze különös előszerepettel a végpusztulás eshetőségével és még ma is, a mi felvilágosodott korunkban az üstökösök egyikével való összeütközés lehetőségét tartják az egyetlen veszélynek, mely a föld lakóinak azonnali pusztulását vonná maga után. Így például 1832-ben október 29 ikére várták a végpusztulást, mert akkor kellett volna az akkortájt felfedezett 1826-ik úgynevezett Biela-féle üstökösnek a föld légkörébe jutnia. Az üstökös sugárkévével az összeütközés tényleg

meg is történt, jöllehet egy hónappal később, vagyis november 27-én, sőt azóta többször is volt ehhez hasonló összeütközés, de sem akkor, sem a többi esetekben emberéletben kár nem esett, hanem igenis minden alkalommal része volt a föld lakosságának egy-egy gyönyörű színjátékban, egy máskor nem tapasztalható pompás csillaghullásban. Azóta azután tudtuk azt, hogy az üstökösök sugárkévéi a földdel szemben teljesen jóindulatu jelenségek. Megelőzőleg pedig mennyire meggyanusították ezeket. Emésztő tüzeső, mérges gázok, forró víztömegek és ehhez hasonló kellemességek voltak legalább is, amit az üstökösök légköri összeütközéséből vártak és bár tényleg hullattak is tüzesőt a földre, de mennyire más alakban, mint ahogy rettegték.

Azután az 1857. évi június 13-ára várták a rettenetes pusztulás napját. Akkoriban már nem féltek ugyan az üstökös sugárkévéjétől, hanem féltek az üstökös magjától, hogy az a földet szétzuzza, jöllehet még ma sem tudjuk, vajjon az üstökös maga egyáltalában elég jelentékeny nagyságú-e?

Most már a veszedelmesnek jelzett határnap, az 1907. évi március 28-ik is minden baj nélkül elmúlt és meg lehetünk arról győződve, hogy a legközelebbi jövendölést, mely néhány év múlva feltétlenül újra felszínre jut, éppen olyan komolyan veszik és egészen hasonló félelmet gerjeszt szerteszét, mint az ezer esetben megcáfolt előző jövendölések.

a következő érdekes és változatos zeneszámokból áll:

1. „Kinderlieder“ induló (Zicher C. M.) 2. Nyitány a „Könyvlovasság“ című operettből (F. v. Suppé.) 3. „A déli róza“ keringő (J. Strauss.) 4. Ábránd a „Parasztbecsület“ című operából (Mascagni P.) 5. „Greif zu“ dal vezérlőre (Reinhardt H.) 6. „A régi magyar zene gyöngyei“ (Káldy Gyula.) 7. Egyveleg a „Vig özvegy“ című operettből. 8. Egyveleg a „Baba tündér“ című balettből (J. Bayer.) 9. Kar „Oh ég ura kérünk!“ és ária a „Bánk-bán“ című operából (Erkel F.) 10. Magyar dal- és tánc (Zellner S.)

A hangverseny belépő díja egy korona. A befolyó jövedelmet teljesen a gyermekvédelem céljaira fordítják, mert az ezredparancsnokság díjtalanul engedte át a zenekart a rendezőbizottságnak.

Az aradi román népgyűlés.

Apponyi javaslata ellen.

A románok a püspök előtt.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 2.

Békén és nyugodtan múlt el a románok aradi népgyűlése. Tudott dolog, hogy a népgyűlést Apponyi törvényjavaslata, a „nem állami népiskolák jogviszonyairól és a községi és felekezeti néptanítók járandóságairól“ szóó javaslat ellen hívták össze, amely ellen ép most fog a képviselőházban a nemzetiségi obstrukció megindulni.

A tőlünk távol eső vidékeken bizonyára másként képzelik, amikor háromezer oláh gyülekezik és meetinget tart. Bizonyos romantikus mellékize így is volt a dolognak azokban az álhírekben, amelyek kísérték. Azt beszélték, hogy a népgyűlésre eljött Vlád Aurél, oláh nemzeti diszruhában. Persze, szó se volt róla. Zajos tüntetések tervét is rebesgették; az is elmaradt.

A megye románjai.

A Tököli téren reggel óta gyülekeztek a románok. Amint a csanádi vasutnak, a motorosnak egy-egy újabb vonata megjött, gyarapodott egy csomó paraszttal, meg néhány kék meg vörös cingulusos pappal a tömeg.

Aki szétnézett, mindjárt etnografiai tanulmányokat tehetett közöttük. A sok fehér, abaposztós szür, meg ködmen között kiválik néhány barna daróruhás, bozontos sapkát viselő alak. Szinte idegenül álltak a többiek között. Ezek a megye leghegyesebb, Halmágyon túl levő részéből valók. Akik nem viselnek báránnyőr süveget, hanem kerek, magyaros kalapot: Pécskáról, Szemplakról meg Kurticsről valók. A zsellért meg a földes parasztot az különbözteti meg: az első az opincot, a bockort viseli, a másik csizmát.

A legnagyobb a világosiak csoportja. Ugy mondják, vagy ötszázan jöttek. Halmágyról, meg a vidékről százan. A Hegyaljáról három-négyszáz atyafit hozott be a motoros. Összevéve vagy háromezren vannak. Nehányan most is a kalapjukra tűzték a „frunza verdét“: a zöld kertifenyő-ágot, amelyet a választások alkalmával, kortestoll helyett viselnek a románok.

A tér közepén három asztal volt. Az egyik az elnököké, a másik a szónokok számára való, a harmadik az újságoké. Oldalt a hatóság asztala, amelyenél Kovács Antal rendőrhadnagy ül, egy gyorsíróval, egy biztossal, meg egy őrmesterrel. Az asztalok körül ülnek: Velics Mihály, kisjenői ügyvéd, az aradmegyei román nemzetiségi párt elnöke, Goldis László, Oncu Miklós dr., Pop C. István és Suciú János képviselők, Csorogár Román, a papnevelő igazgatója, Beles Vazul aradi esperes, Russu Si-

rianu János, Bocu Szevér, a Tribuna szerkesztője, Trutia Péter és mások.

A Tököli-tér ablakai tele vannak hölgyekkel, jobbra román asszonyokkal.

Az első akkordok.

Tizenegy órakor Velics Mihály föláll az asztalra. Gyönyörködve néz végig a tömegben, akik hosszan szetreáskázzák. Üdvözlí a megjelenteket és felhívja őket, hogy a gyűlés vezetőségét válasszák meg.

Russu-Sirianu indítványára ez is megtörténik. A népgyűlés elnöke Velics Mihály, alelnökei Beles Vazul aradi görögkeleti és Paskucz Márk görög katolikus esperes, jegyzői Bocu Szevér szerkesztő és Moldován János aradi tanító.

Ennélfogva újra Velics Mihály állott föl a pódiumra. Hevesen támadta a kormányt, amint a népgyűlés célját ismertette:

Apponyi . . .

— Abcug! — hangzott föl erre a névre.

Valamelyik hátraszólt:

— Románul mondjátok ezt is!

— Jos cu jel! — hangzott a továbbiakban, valahányszor a gyűlésen Apponyi neve fölhangzott.

Lukucza Mihály, a világosi görög keleti esperes volt a következő szónok. A fiatal, szőke szakállas esperes hatásos megjelenés volt a szószéken. Egy kissé kezdő debatter, s a kezében névjegyet forgat, amely a beszédének fonalát tartalmazza.

A nép sűrűen kíséri közbeszólásokkal a beszédét.

— Három millió románnak nyelvét nem lehet elvenni!

— Nici-odata! — Sohasem! hangzik rá kórusban.

A mikor arról beszél, hogy a kormány e javaslattal hatalmába akarja keríteni a felekezeti iskolákat, azt mondják:

— Nu dam! Nu se lasam! — Nem hagyjuk! Nem engedjük!

A szónok azután paragrafusonként sorolja föl a törvényjavaslat sérelmeit. A hangulat egy kissé el-laposodik, s egyszerre másfelé terelődik a figyelem. A Tököli-tér szélén néhány — úgy látszik szociálista — járókelő azt kiáltja:

— Le a csuhásokkal!

De hamarosan tovább mennek s a gyűlésen részt vevők nem vetnek több ügyet rá.

Amerika és Kónigraetz.

Russu Sirianu János a következő szónok. Rendkívül tüzesen, temperamentummal beszél; sűrűen használja a szatírárt s a hallgatóságot hamar meghódítja.

— A magyar kormány azt látta, hogy a románok nem boldogok Romániában, nem boldogok Macedóniában, csak itt boldogok. Tett tehát róla, hogy itt se legyenek boldogok!

A derűtség fokozódik, amikor Russu azt panaszolja, hogy a kormány, a helyett, hogy a kivándorlás csökkentésén dolgoznék, ilyen törvényjavaslatokat csinál.

— Ugye — szólt a hallgatósághoz — tavaly is azért vándoroltak ki kétszáz ezren az országból, mert ti nem tudtok magyarul? . . .

Nagy nevetés. Azután Russu a nemzetiségek által sokat citált forrásból merít. Szent Istvánra hivatkozik, aki megmondta, hogy Magyarország csak mint több nyelvű állam boldogulhat.

— Az okos ember volt, — kiáltják közbe — az Isten nyugosztalja!

Azután a királyra hivatkozik, mint aki bizonyára me: fogja védeni a románok érdekeit.

— Kónigraetznél a románok is ontották vérüket a trón védelmében!

Végül tiltakozását fejezte ki a felekezeti tanítók fizetéséről szóló törvényjavaslat ellen.

— Protestem! — hangzott rá előbb a papok, s utána a tömeg szájáról.

A paraszt-szónok.

— Lazareszk Miklós! — jelentette a következő szónokot Velics.

Érdekes szónok. Világosi román parasztagáza, aki azonban, úgy látszik, a nemzetiségi mozgalmak alatt eléggé művelte a szó-ipart. Polyékonyan beszél, s a süveget tartja a kezében mialatt gesztikulál. A többi szónokoktól abban is különbözik, hogy a míg azok a megszólításban állandóan a „kedves testvérek“ (iubiti frati) megszólítást használják, ő illendően hozzát teszi: si cetateni. (polgártársak.)

— Az isten — mondja — még a babiloni torony építésénél úgy rendelte, hogy többféle nyelven beszéljenek. Ezen hát Apponyi gróf ur se segíthet.

Egy füst alatt azonban nemcsak a törvényjavaslat ellen önti ki az elégedetlenséget, hanem más kívánságát is előadja:

— Azon kell törekednünk, hogy a megyei törvényhatóságba jó keresztényeket és jó románokat válasszanak be, és hogy a megyegyűlések jegyzőkönyveit románul vezessék.

— Asa e! — hangzott a helyeslés.

— A mai kormány — mondotta — korrupció által jött létre, és asszonyi segítséggel folytatta működését.

Lám, a világosi parasztházakban is tudnak Schönberger bárónéról.

Amikor Lazareszku a politikának veszedelmesebb vizein kezdett evezni, Kovács rendőrhadnagy félbe akarta szakíttatni. Janku Aurél, a kovaszinczi pap, erre azt kiáltotta a hadnagynak:

— Hát hívja le a szószékről!

Talán be is következett volna ez a kritikus pillanat, de a paraszt-szónok másirányba tért át és be is fejezte mondanivalóit.

A nagylaki márványtábla.

Goldis László, a radnai körlet képviselője a következő szónok.

(E közben dél is elmúlt. Hanem a Tököli-téri román székesegyház tornyában ez egyszer nem hangoztak deket, nehogy a szónokokat zavarják.)

Goldisnak volt a szónokok közül a legzajosabb sikere. Ugyes szónok nemcsak a hangja révén, de az előadása is kerek.

— Tegnap — mondja — Nagylakon voltam, ahol népgyűlés volt, amelyen nagy számban tiltakoztak Apponyi javaslatai ellen. A községházban egy márványtáblát láttam, amelyen arany betűkkel az volt írva, hogy 1849 ben ott volt Kossuth Lajos és beszélt a szabadságról, egyenlőségről és a testvériségről. Ötvennyolc év után pedig hoznak egy törvényjavaslatot, amely arculütése a szabadságnak, egyenlőségnek és testvériségnek. Mi a szabadság? (Elmondja, hogy mi a szabadság, azután azt bizonygatja, hogy a javaslatban nincs benne a szabadság.) Hát hol van a szabadság? — kérdezi.

— A nagylaki márványtáblán! — kiáltják közbe.

Ugyanigy végzett az egyenlőséggel és a testvériséggel. Azután Bartha Miklóst citálja, előbb magyarul. Bartha Miklóst ezt írta valahol:

„Nincs a nevelési rendszernek nagyobb büne, mintha az nem alkalmazkodik a nemzeti sajátosságokhoz, viszonyokhoz, felfogáshoz. És nem lehet a nevelés célját jobban eltéveszteni, mintha az nem tűzi feladatul a nemzeti egyéniség kidomborítását. Aki németül formálja a magyar gyermeket, a természet őstörvényein tesz hitvány erőszakot.“

— Hát, — mondja Goldis — az nem tesz hitvány erőszakot, aki a román gyereket magyarul akarja formálni?

Végül a képviselők nevében kijelentette, hogy a képviselőházban minden lehető módon fognak küzdeni a törvényjavaslat ellen s nincs az a hatalom és erő, amely őket ebben a küzdelemben megfélemlithetné. Beszédét ezzel a jelentőségű mondatdal fejezte be:

És ígérjük nektek, hogy még hallani fogtok rólunk!

Miután volt már pap, író, paraszt, képviselő a

szónokok között, kellett még egy tanító. *Grosso-rean* Gyula galsai tanító beszélt a tanügyi férfiak böbeszédűségével. Annál türelmetlenebbül hallgatták, mert közben már egy óra is elmúlt.

A határozat.

Végül *Bocu* Szevér fölolvasta a határozati javaslatot. Igen hosszú irás volt az. A lényege ez:

A népgyűlés azonosítja magát a képviselők eljárásával és fölhiója őket, hogy ezután még erélyesebben küzdjenek.

Háláját fejezi ki a görög keleti és görög katolikus főpapoknak, mindazért, a mit eddig tettek a törvényjavaslat ellen, és hogy a. ellen az uralkodónál közbenjárjanak.

(„Császáruknál és királyuknál”. A császárt sohase hagyták el. Hogy a „császárnak” mi köze van a törvényjavaslathoz, azt ők tudják.)

Köszönetét fejezi ki a felekezeti tanítóknak, a kik szintén küzdenek a törvényjavaslat ellen.

Azt kívánja, hogy a románok a törvényjavaslat ügyében mielőbb országos „népgyűlésre” hívasanak.

A képviselőházhhoz kérvényt intéz, hogy a törvényjavaslatot vegyék le a napirendről, ellenben küldjön ki a Ház parlamenti bizottságot a nemzetiségi ügy igazságos rendezése iránt.

A határozati javaslatot elfogadták. A képviselőházhhoz intézendő felirat szerkesztésével Goldis Lászlót bízták meg.

Az elnök azt indítványozta, hogy bizottságot küldjenek ki, amely *Papp* I. János előtt a népgyűlés határozatait tolmácsolja.

— *Valamennyien elmegyünk hozzá!* — kiáltottak közbe.

Elvégre nem is lehet rossz néven venni. Ha már a hegyek lakója bejön a városba, megnézi a püspökét is.

Velics Mihály bezárta a népgyűlést.

— Hallottátok hát, Ragalom, hogy mi vagyunk a hazaárulók, a izgatók! Az izgatók azok, akik ezt a törvényjavaslatot csinálták!

A tiltott nóta.

Az elnök még beszélt, amikor a tömeg rákezdett egy nótára. Mélébusan hangzó, hosszan bugó nóta: a *Desteapta te, Romane*.

A híres nóta ez Muresan András notája, a nemzetiségek forradalmi notája. A szövege azt mondja: ébredj, román, évszázados álmadból, amelybe zsarnokaid keze döntött.

Berecz Ferenc rendőralkapitány, aki úgy látszik ismeri a nótát, fölhiyta a két szallagos rendezőket, hogy a tiltott nótát hallgattassák el. A rendezők egy ideig disputáltak, (kettőt fel is iratott az alkapitány) de a tömeg e közben a nótát lassan el is hagyta.

A püspöknél.

A nép a Teleky-utcába, a püspöki rezidencia elé vonult. A kiküldött bizottság az aulában akart *Papp* I. János püspök előtt tisztelegni, de a püspök azt mondta, hogy az ablaknál fogadja a tisztelegést s onnét válaszol.

A püspöki rezidencia ablaka kinyílt, s a kinező püspököt zajos szetreászka fogadta. A Teleky-utcában összegyűlt tömeg elén *Velics* Mihály köszöntötte és tolmácsolta a népgyűlés határozatát.

A püspök szelid, méltóságteljes hangon válaszolt:

— A püspöki kar úgy az egyház, mint a haza érdekeit szíven viselte, mikor a magas kormánytól lépéseket tett a törvényjavaslatnak egyházunk autonómiájába ütköző rendelkezései ellen. Remélem, hogy a miniszter és a törvényhozás figyelembe fogják venni igazságos érveinket. A nép bizalma mindenesetre könnyíti a mi rendkívül felelősségteljes helyzetünket, a mikor szükség esetén a további lépéseket megtehetjük.

A püspök igen óvatosan nyilatkozott. A hallgatóság többet várt, de így is eljenezte a püspököt,

aki kis piros fűvegét megemelve köszöntö meg az ovációt.

Fél három volt, a mikor a népgyűlés véget ért. A tömeg rendben eloszlott, s jobbra egyenesen a vasut felé ment. Nyugodtan, derűs kedvben tértek haza. A városban is voltak, beszédeket is hallgattak, láttak a szentséges püspököt is: elvégezték a dolgukat.

Az aradi husvágó.

A város feltételei és edvezményei.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, április 2.

Megemlékeztünk arról az érdekes és a város közönségére nézve előnyös husvágóról, a melyet *Balázs* Sándor fővárosi magánzó akar Aradon létesíteni. A gyárügyi bizottság multkori ülésén foglalkozott *Balázs* beadványával, de nem hatolt bele az ügy érdemleges tárgyalásába, hanem véleményezés végett kiadta egy albizottságnak, amely ma délután ülésezett a városháza emeleti tanácstermében.

A vállalkozó kérvényében a következő kedvezményeket kérte a város közönségétől:

1. Huszonötezer korona szubvenció egy-szersmindenkorra, mely összeg az üzem megkezdésétől számított három hónap múlva válik esedékessé.

2. Huszonötezer korona kamatmentes kölcsön, mely összeg a telepre első helyen bekebelezhető.

3. Községi adómentesség tíz évre.

4. Tíz éven belül hasonló vállalatnak semminemű kedvezmény nem adható.

Az albizottság hosszas és alapos tanácskozás után több feltételt állapított meg, amelyeket a gyárügyi bizottság elé terjeszt. A város feltételei ezek:

A vállalkozó megkapja az engedélyt, hogy a saját telepén, a Gutzjahr-féle telken a modern igényeknek megfelelő vágóhídon vágathat. Köteleles azonban, a szennyvizlevezető csatornát a Rauner-féle telekig a saját költségén jókarba helyezettetni.

A város feliratot intéz a földmivelésügyi miniszterhez, hogy állami állatorvost küldjön ki a közegészség felügyeletére. Abban az esetben, ha ez nem sikerülne, köteleles a vállalkozó a városi állatorvosnak a rendes illetményeket fizetni, hogy a husvágón ellenőrzéstgyakoroljon.

A vállalkozó tartozik az Aradon áruba bocsátott hus három métermázsája után 4 korona 36 fillér vágatási díjat fizetni. A fogyasztási adóra nézve a törvényes rendelkezések érvényben maradnak.

Végül feltételül kötötte ki az albizottság, hogy a vállalkozó kövezetvámot fizessen, mert a husvágó a kövezetvám vonalán belül fekszik.

Eme feltételek ellenében az albizottság javaslatba hozza a tíz évi községi adómentességet és azt, hogy tíz évig másnak hasonló vállalat céljaira ne adjon a város kedvezményeket. Javasol továbbá tíz évre évi 2500 korona szubvenciót, amely fél évi részletekben folyósítandó. Az üzem beszüntetésével természetesen a város támogatása is megszűnik. Végül javaslatba hozza az albizottság, hogy a város 25,000 korona négy százalékos kölcsönt adjon, amely első helyen bekebelezhető be a telepre. A kölcsönt tíz éven belül bármikor vissza tartozik fizetni a vállalkozó.

A feltételekről és kedvezményekről *Varjassy* Lajos polgármester értesíti *Balázs* Sándort, aki péntek délután érkezik Aradra és ekkor kezdi meg az érdemleges tárgyalásokat a gyárügyi bizottsággal.

Az ülésen *Varjassy* Lajos polgármester elnöklése alatt jelen voltak: *Barkó* Ferenc vágóhid-igazgató, *Lócs* Rezső gazdasági tanácsnok, *Nesnera* Aladár, *Neuman* Samu, *Sarlot* Domokos főkapitány és *Virágh* Lajos főmérnök.

MULATSÁGOK.

(=) Az aradi máv. dalegylet folyó hó 6-án este 8 orakor a Központi Szálloda nagytermében *Szilágyi* Gyula karnagy vezetése alatt a vasutasok árváinak felségélyezésére jótékony-célú hangversenyt rendez. A hangversenyen *Faix* Jaquesné urnó, *Fóthy* Frida, a temesvári színház művésznője és *Szathmáry* Gyula, az aradi Nemzeti Színház tagja is közreműködnek. A hangversenyt hajnalig tartó tánc követi.

Elfogott aradi ékszerolvaj.

Egy gyémántfüggő története.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, április 2.

A csabai rendőrség csütörtökön este elfogott két ékszerolvaj, akik egy másfélezer korona értékű gyémántfüggőt akartak elzalogosítani a Békéscsabai Takarékpénztár egyesületben. A két letartóztatott ékszerolvaj közül az egyik aradi, a másik budapesti illetőségű. Mindketten egy gyulai asztalosmesternél voltak alkalmazva s itt követték el a tolvajlást.

Csütörtökön délután beállított *Leszich* Vasut-utcai ékszerész üzletébe egy munkáskülsejű ember s arra kérte az ékszerészt, hogy becsülje meg azt a függőt, amelyet magával hozott s amelyet el akar zálogosítani. Az ékszerész hétszázötven koronás zálogkölcsönnek megfelelő árt szabott a két briliáns függőért s megkérdezte egyben a becsültöt is, hogy honnan „vásárolta” azokat? A fiatalember kitérő választ adott erre a kérdésre, csupán azal felelt, hogy a függő a feleségéé s hogy ő a csabai Első Magyar Műbutorgyárban van alkalmazva. Erre távozott is az üzletből.

Alighogy kiment, észrevette *Leszich*, hogy a gyanus külsejű idegenre egy másik ember várakozik az utcán. Ez a körülmény még gyanusabbá tette előtte a dolgot s az egyik tanoncát a rendőrségre küldte, hogy az esetről jelentést tegyen.

Míg a tanonc odajárt, azalatt az egyik idegen át is adta már a szemközti Takarékpénztár egyesületben a függőt. Társa eközben kint várakozott reája. De a Takarékpénztárnál sem ment oly könnyen a dolog. Ott is gyanusnak tűnt fel, hogy munkáskülsejű ember akar elzalogosítani ilyen értékes függőt s székkal kínálván meg az idegent, a rendőrséget akarták értesíteni.

Erre azonban nem volt már szükség. *Leszich* alkalmazottja utközben találkozott *Valentinyi* biztossal, aki Cselei és Lacó rendőrkét maga mellé véve, agyanus idegenek letartóztatására indult. A Takarékpénztár kapujában meg is találták az egyiket. *Valentinyi* megkérdezte ettől, hogy mi a társa neve? A nyakoncsipett jómadár elmondta, hogy társát *Hizó* Andrásnak hívják, aradi illetőségű s hogy vele együtt *Diószeghy* Sándor jómodu gyulai asztalosmesternél van alkalmazásban. Magát pedig *Vleskó* Gellért budapesti illetőségű asztalossegédnek vallotta.

*Vleskó*t Cselei rendőr nyomban bekísérte a rendőrségre, *Valentinyi* pedig *Hizó* után ment Lacó rendőrrel. *Hizó* a legnagyobb nyugalommal feszengett a takarékpénztárban a székén s meg sem lepődött, mikor a rendőrbiztos neve után érdeklődött:

— Kis János vagyok! felelte flegmatikusán. A függő a feleségemé, Sall Jozefiné, aki Aradon lakik.

Valentinyi ezután konstatálta Hizó előtt, hogy hamis nevet mondott s hogy társa már le van tartóztatva. Hizó András a rendőrségre kísérték, ahol konok tagadással maradt meg állítása mellett. Valentinyi rendőrbiztos táviratot fogalmazott, hogy az aradi rendőrségtől megtudakolja, vajjon van-e Aradon egy Sall Jozefin nevű asszony s ha van, ki a férje? A táviratot már-már el akarta küldeni, amikor Hizó András odaállott a biztos elé s töredelmesen bevallotta, hogy a függőt Diószeghytől lopták szerdán este s a csütörtöki déli vonattal utaztak Csabára, hogy elzalogosíthassák az ékszeret.

A két jómadarat pénteken átkísérték a gyulai rendőrségre.

EGYESÜLETI ELET.

(*) Az „Asztalos Sándor Társaság” választmánya, e hó 3-án este nyolc órakor ülést tart a színházi sörccsarnokban.

Aradi vasutasok

Kossuth ellen.

Csatlakozás a szociálistákhoz.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 2.

Az a nagy elkeseredés, amely az államvasutak munkásai körében a koalíciós kormány és annak kereskedelmi minisztere, Kossuth Ferenc ellen a vasutasoknak tett ígérek be nem tartása miatt keletkezett, vasárnap demonstratív módon jutott kifejezésre az aradi vasuti munkások gyűlésén.

A vasuti munkások tudvalevőleg memorandumot terjesztettek Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszterhez s pontokba foglalva kívánságaikat, helyzetük javítását kérték. A miniszter jóakarattal fogadta a munkások küldöttségét és megígérte, hogy kívánságaikat teljesíteni fogja. A megnyugtató miniszteri kijelentés után szinte váratlanul érkezett Aradra nemrégiben Kossuth leirata, amelyben válaszol a vasuti munkások pontokba foglalt kívánságaira. A miniszter kijelenti, hogy a munkások kívánságának egy részét már teljesítette a kereskedelmi kormány, a másik része elintézés alatt van, a harmadik részét pedig nem teljesítheti.

Kossuth leirata érthető izgalmat keltett a vasuti munkások között s elhatározták, hogy gyűlést hívnak össze, amelyen állást foglalnak Kossuth miniszterrel szemben.

A gyűlést husvét első napján, vasárnap délután tartották meg a városháza földszinti tanácskozó termében, Mohi István elnöklelté alatt. A gyűlésen a hatóságot Szepekovszky Teofil rendőrhadnagy képviselte. A vasuti munkások helyzetét Fürst Herman és Stock Sándor ismertették. Összehasonlították Vörös László volt kereskedelmi miniszter és Kossuth Ferencnek működését. Párhuzamot vontak a két miniszter között és konstatálták, hogy Vörös sokkal többet tett a vasutasok érdekében, mint Kossuth, aki pedig megígérte, hogy a vasutasok helyzetét javítani fog.

Az egybegyűltek hangos *Abcug!* kiáltással adtak kifejezést Kossuth iránt érzett ellenszenvüknek és Vörös Lászlót lelkes ovációban részesítették.

A gyűlésen kimondták, hogy *csatlakoznak a szervezett munkásokhoz* és ezeknek támogatásával anyagi helyzetük javítása érdekében felveszik a becsületes harcot.

Korteskedés a művészetben.

Kossuth Ferenc azt üzente . . .

Arad, április 2.

Látjátok feleim, valóban műveletlenek és ázsiaiak vagyunk. Már tudniillik mi, Arad szabad királyi város lakói, akik ötvenhat-ezren járunk, kelünk, lélezkünk és állítólag gondolkozunk is e si ár földi téreken, anélkül, hogy megtanultuk volna: mi is az a művészet. Az iskolában azt verték a fejünkbe, hogy a művészet a szépnak megérzékítése. Az iskolában azonban nagyon rosszul tanítottak. Nem azért, mert ettől a szótól: megérzékítés, — tótágast áll minden magyar ember haja, hanem azért, mert a művészetnek a széphez annyi köze sincs, mint a hajdunak a harangok előállításához.

Látjátok feleim, aradiak, ti ezt az állítást különösnek találjátok. Holottan mégis így van. Ne is beszéljünk arról, hogy hány ember viseli a művész nevet anélkül, hogy valaha közel is járt volna a széphez. Hanem beszéljünk inkább Aradnak egy fontos művészi ügyéről, az aradi *Kossuth-szoborról*. Arról a szoborról, amelyről mi, műveletlen aradiak azt hittük, hogy amennyi idealizmussal, lelkesedéssel hordtuk össze mi a megalkotásához szükséges tőkét, ugyanannyi művészi intuícióval fogják fel a szobrászok is magát az alkotás munkáját.

Látjátok feleim, tévedtünk. A pályázat elég nívónélküli eredményt hozott. A művészek egy része ugyanis arra a — nekünk még új — felfedezésre jutott, hogy azt, amit a véső elmulasztott, helyrehozhatja egy-két folyékonyan beszélő ember. És valóban. Napok óta látjuk, hogy fontoskodó urak szaladgálnak és folyik a korteskedés. A művészet tehát, tisztelt feleim, nem a szépnak megérzékítése, hanem a szoborbizottsági tagok kapacitálása.

Ez a kapacitálás pedig nem tulságosan szemérmesen folyik. Émelyítő dicséreteket hallunk, hogy ki is az az istenáldotta művész, akinek a szobra nélkül Arad városa örök időkre értéktelen, üres, pusztaság és sivár marad. Megtudjuk, hogy:

Kossuth Lajost Magyarországon csak ez az istenáldotta ur bírta teljesen megérteni;

Kossuth Lajost csak ő tudta igazán megmintázni;

csak ő tud szobrot csinálni; és meg tudjuk, hogy:

minden más szobrász lehetetlen és tehetségtelen alak.

Mіндеzeket meg tudjuk. És ha ezek után sem puhul meg a szivünk, akkor jön az öreg ágyu:

— Az igazat megvallva, nincs is szükségünk az urak támogatására. A Kossuth-szobor kivételét biztosan erre a művészre bízzák, mert *Kossuth Ferenc fog közbenjárni az érdekében. Kossuth Ferenc ki fogja jelenteni, hogy kívánja, hogy a szobrot ez a művész készítse!*

Látjátok feleim, ez a művészet. De mi, műveletlen aradiak, furcsa emberek vagyunk. Ha azt halljuk, hogy: *Kossuth Lajos azt üzente*, — akkor megdöbben a szivünk. De ha azt halljuk, hogy Kossuth Ferenc azt üzente, akkor az jut eszünkbe, hogy Magyarország kereskedelmiügyi minisztere üzenhet az aradi indóházról, a

vashidról és a lóvasutról egyet és mást. De Magyarország kereskedelmiügyi minisztere nem avatkozhatik bele, hogy milyen szobrot kívánunk mi, műveletlen aradiak. És ha mégis üzenni találna, esetleg megkaphatná azt a választ, amelyre rendszeresen nem számítanak a miniszterek. Azt a választ, amely konstatálná, hogy Kossuth Ferenc lehet nagy költő, kiváló festő, elsőrendű vasut- és kereskedelem-szakértő, de sem ezek a kvalitások, sem a verségi kötelék nem jogosít fel senkit arra, hogy ebbe az ügybe beleavatkozzék. Ez a mi magánügyünk: aki illetéktelenül hozzányul, annak nagyon kurtán megmondhatjuk a véleményünket.

A művészet kortesek azonban kilincselnek tovább is. Kilincselnek fáradhatatlan buzgalommal. Aradon ma holnap különspécies lesz a szobor-vigécből. Látjátok feleim, műveletlen aradiak, ez művészet. Ez szép. Ez gyönyörű. De gyomor kell hozzá, még pedig kitűnő gyomor.

Lónyay grófné emlékiratai.

Rudolf trónörökös és Vetsera grófnő.

A mayerlingi tragédia.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, április 2.

A new-yorki „World”, melynek az európai udvarok intim dolgai felől kitűnő értesülései szoktak lenni, legutóbb ideérkezett számában azt írja, hogy Lónyay Stefánia grófné befejezte memóriáit és azokat egy brüsszeli bankárnál helyezte biztonságba.

Stefánia eredetileg úgy rendelkezett, hogy a memoárok csak az ő halála után tehetők közzé, legutóbb azonban ezt a tervét a bécsi udvari köröknek vele szemben tanúsított ellenséges magatartása miatt megváltoztatta és iratait oly meghagyással adta át brüsszeli bankárjának, hogy azok már Ferenc József halála után nyilvánosságra hozandók.

Stefánia legutóbb a legszigorubb inkognitóban Brüsszelben volt és maga adta át bankárjának az iratokat, amelyek között Rudolf trónörökös és Vetsera grófnő több autograf levele is van.

A memoárokat Stefánia főleg azért állította össze, hogy azok alapján bebizonyítsa, hogy Rudolf halálát kizárólag Vetsera grófnő okozta. Bőven leírja a mayerlingi dráma részleteit és Vetsera sajátkezűleg írt leveleiből kimutatja, hogy a grófnő Rudolfot szerelmével valósággal üldözte. A trónörökösöt Vetsera grófnő ölte meg, azután pedig a saját életét oltotta ki.

Stefánia a memoárokból szembe száll a bécsi udvarnál terjesztett ama hírekkel, hogy ő Rudolftól elhidegült volna és hogy Rudolfot ő hajtotta a Vetsera karjaiba. Stefánia azt mondja, hogy ő szerette Rudolfot és férje őt; köztük komoly elhidegülés nem volt, habár Rudolf sokszor követett el könnyelműségeket. A Vetserával való viszonya is csak olyan volt, mint a többi: muló kaland. De Vetsera nem tágitott Rudolftól és ez okozta vesztüket.

Megemlíti még Stefánia, hogy Vetsera grófnő egy uralkodó természetű leánya volt és ezen a réven nagyratörő tervei voltak, köztük az is, hogy minden áron Rudolf felesége akart lenni.

HIREK.

— **Kossuth állapota.** Budapesti tudósítónk jelenti: *Kossuth* Ferenc az éjszakát nyugodtan töltötte. Reggel elhagyta az ágyát és már 9 órakor *Szterényi* József államtitkárral értekezett. Ha nem áll be visszaesés *Kossuth* legfeljebb négy nap múlva ismét kijárhat.

— **A német trónörökös pár életveszedelemben.** Berlinből jelentik: Tegnap délután a német trónörökös pár Potsdamba kikocsizott. A könnyű kocsi összeütkezött egy automobil-omnibuszszal, a lovak megbokrosodtak s elragadták a kocsit. Az életveszedelemből a járókelők mentették meg a trónörökös párt.

— **A miniszterek v. b. t. t. k. lesznek.** *Budapest*-ről táviratozzák: Egy esti lap híradása szerint a nem titkos tanácsos magyar miniszterek és a horvát miniszter legközelebb megkapják a titkos tanácsosi méltóságot.

— **Tanácskozás a vasutasok fizetésrendezéséről.** *Budapest*-ről táviratozzák: *Kossuth* Ferenc lakásán tegnap este *Szterényi* József államtitkár és *Ludvig* Gyula máv. elnökgazgató részvételével fontos tanácskozás volt az államvasúti beruházások és a vasutasok fizetésrendezése ügyében. A tanácskozás három óra hosszat tartott.

— **A Baross-park kutja.** A város tudvalevőleg diszkutat akar felállítani a Baross-parkban s erre a célra a fa- és fémipariskolában készült kut felsőszerkezetét kérte a kereskedelmi minisztertől. A miniszter nemrégiben a városhoz leiratot intézett, amelyben a vaskutat átengedte. A kut felállítása iránt a mérnöki hivatal már megtette a kellő intézkedéseket.

— **Az ujszentannai gyermekzenekar karmestere meghalt.** Egy érdekes aradmegyei ember karriéréje szakadt meg a messze külföldön. Aradon a közönség jól ismerte *Steiner* Györgyöt, az ujszentannai gyermekzenekar karmesterét. A nyári multságokon, kiránduló helyeken sűrűn volt látható az ő apró, uniformis bandája, amelyet ő szervezett ujszentannai sváb gyerekekből és tanított be nagy fáradtsággal. Néhány év előtt az az ötlete támadt, hogy a gyerekzenekarral kimegy külföldre. Németország nagyobb városaiban, különösen Düsseldorfban, Hamburgban nagy sikerrel játszott és a zenekar csinos összeget keresett meg. Tavaly Hollandiába Rotterdamba ment ki a bandával. Ott megbetegedett, tüdővészbe esett s a napokban, negyvenkét éves korában meghalt. Ujszentannán kiterjedt rokonság gyászolja. Zenekarát, a melyet még másfél éves szerződés köt Rotterdamba, a felelőse vezet tovább.

— **A körtöltés és a kisajátítás.** *Varjassy* Lajos polgármester hirdetményt tett közzé, amelyben tudatja az érdekelteket, hogy az Arad és Ujarad közötti vashíd aradi feljárója és az óvartéri Marosvédtöltés áthelyezésére szükséges földterületekről szerkesztett kisajátítási tervet és a kisajátítási összeírást március hó 31-ikétől számított 15 napra a városháza emeleti tanácstermében közszemlére teszi. Tudatja továbbá, hogy a kisajátítási tárgyalás e hó 17-én délelőtt 9 órakor lesz a városháza emeleti tanácstermében, ahol az érdekeltek személyesen tartoznak megjelenni és a felajánlott ár elleni felszólalásaikat mondják jegyzőkönyvbe, mert ennek elmulasztása esetén a törvény értelmében a felajánlott árat véglegesnek fogják tekinteni.

— **Eljegyzés.** Filadelfi Adolf az Aradi nyomda részvénytársaság könyvkötészetének vezetője eljegyezte Tomics Pál aradi háztulajdonos leányát, Margitot.

Grünwald Armin békéscsabai kereskedő eljegyezte *Dániel* Dávid aradi iparos bájos leányát, Reginát.

Ruttkay Gyula aradi kereskedő-segéd eljegyezte *Krebsz* Károly aradi iparos bájos leányát: *Miké*t.

— **Kihajolni veszélyes.** *Radnáról* jelenti tudósítónk: A vasárnap délután *Györök*-ről Radnára menő motoros vasuton súlyos baleset történt. *Lazareszku* Traján radnai takarékpénztári gyakornok egy nagyobb kanyarultnál kihajolt az ablakon, de oly szerencsétlenül, hogy feje egy távirdaoszlopba ütközött. *Lazareszku*, aki eszméletlenül esett össze, azonnal orvosi kezelés alá vették. Sebei súlyosak, de nem életveszélyesek.

— **Házasság.** Ifj. *Martin* Miklós világi géptulajdonos ma vezette oltárhoz *Pless* Borcsa kisasszonyt, *Pless* Viktor orcifalvai vendéglős bájos leányát.

— **Angyalcsinálás nagyban.** *Debrecen*-ből táviratozzák: Nagy botrány tartja izgatottságban Debrecen. Néhány nappal ezelőtt egy *Székely* Stefánia nevű cseléd, aki ujszülött gyermekét a kemencébe dobta, letartóztatása után azt vallotta a rendőrségen, hogy a gyermek koraszülött volt és hogy a szülésnél segédkezett *Fülöp* Julia szülésznő. De elmondta még a cseléd azt is, hogy *Fülöp*-nél több debreceni uriaszony volt kezelésben akiket nevükön is megnevezett. A rendőrség nyomozást indított, amelynek során több esetben megállapította, hogy az uriaszonyok tényleg büntetendő cselekményeket követtek el a szülésznő segítségével. *Fülöp*-t letartóztatták. A rendőrség a vizsgálat eredményét egyelőre titokban tartja, mivel az eljárás több nő ellen folyik, de bizonyos, hogy a legközelebbi napokban botrányos leleplezések várhatók. Debrecennek néhány előkelő asszonya súlyosan kompromittálva van.

— **Halálozás.** *Neulinger* Piroksa kisasszonyt, lapunk kiadónak tisztviselőjét súlyos csapás érte: édesatyja, *Neulinger* J. Andor múlt hó 31-én 65 éves korában rövid szenvedés után elhunyt. A megboldogultat tegnap délután három órakor helyezték örök nyugalomra a felső temetőben. A szomorú eset nagyszámu rokonságot borított gyászba.

— **Szobor kell a népnek.** A városhoz az utóbbi időben több olyan átirat érkezett, amelyben felállítandó szobrokhoz és emlékművekhez kérnek anyagi hozzájárulást. *Trencsénvármegye* alispáni hivatala a trencsényi csata emlékére emelendő Rákóczi szobor költségeihez, a *Csány*-bizottság a Csány Lászlónak emelendő szobor költségeihez, az *E. K. E.* brassóvármegyei osztálya a Nagykőhavason emelendő Rákóczi-menház építési költségeihez, a Vasvári Pál-szobor-bizottság a Vasvári Pál emlékére emelendő szobor költségeihez kér hozzájárulást. A kért hozzájárulások ügyében az e havi közgyűlés dönt.

— **Román népgyűlés Nagylakon.** A nagylaki kerület románjai vasárnap délelőtt népgyűlést tartottak a felekezeti tanítók fizetéséről szóló törvényjavaslat ellen. A népgyűlésen részt vett *Goldis* László országgyűlési képviselő is. *Kicsin* Miklós nagylaki görög keleti lelkész nyitotta meg a gyűlést, azután *Goldis* László másfél óras beszédben szolt a törvényjavaslatról. Utána *Patyán* Uros földmives beszélt. Beszédét a hatóság részéről jelenvolt főszolgabíró több ízben megszakította s egyszer a gyűlés felosztatását helyezte kilátásba. Végül *Petrovics* György tanító előterjesztette a határozati javaslatot, amelyet elfogadtak. Ezután a népgyűlés rendben oszlott szét.

— **A villamossági társaság és a város.** A város törvényhatósági bizottsága e hó 10-ikén tartja április havi rendes közgyűlését. A közgyűlési sorrenden két ízben szerepel az aradi villamossági részvénytársaság. A tanács ugyanis

most ismét a közgyűlés elé viszlazt a javaslatát, amely február hóban lekerült a napirendről, hogy a törvényhatóság alakítson egy bizottságot, amelynek az lenne a feladata, hogy a villamossági részvénytársaság és a város között felmerülő vitás kérdéseket oldtse. A villamossági társaság másik ügyegy pörből kifolyólag kerül a közgyűlés elé. Az államvasutak igazgatósága ugyanis a vatti felüljáró építése alkalmával a villamoslámpákat áthelyeztették, amiért a villamossági társaság 600 koronát kapott. Az államvasutak igazgatósága az áthelyezési munkálatokért járó dítség erejéig pórt indított a város ellen, amelyet meg is nyert, mert a budapesti törvénzék ama indok alapján hozta meg ítéletét, hogy a köztekintet érdekében történt az áthelyezés. A város veszített pörével a jogügyi bizottság is foglalkozott s itt az a vélemény alakult ki, hogy az államvasutak sokkal luxuruzsabban helyeztették át a lámpákat, mint az a köztekintet megkövetelte volna. Ezért a város nem köteles az egész 600 koronát megfizetni, hanem csak 380 koronát. A többi 220 koronát a villamossági társaságnak kell megtérnie. A városi tanács átirat ebben a tárgyban villamossági társasághoz, amely kijelentette, hogy a 220 koronát hajlandó a városnak megtéríteni.

— **A Rácváros rémei.** Vasárnapjával a Szent-Pál-utcában levő *Grünwald*-félelevéház mellett *Dobra* testvérek iparossegédje ellen merényletet követett el néhány foglalkozás nélküli csavargó s azután valamennyi elmekült. A merénylet szóváltásból keletkezett. Egyik csavargó revolveréből két lövést tett az iparossegédre. Az egyiknek ruháját horzsolta golyó, a másiknak pedig arcát érintette. Tegnap délelőtt ugyanez a banda a Közép-utcai ablakokat zuzott össze és egy kaput dőttek be. Amikor a ház gazdája kijött, az egyik csavargó revolverrel rálőtt, de nem talált. A rendőrség megindította a nyomozást s *Máty* detektívnek s került a Rácváros rémeit letartatni. A revolveres csavargót *Koczka* Norának hívják. Azt vallotta ma *Green* Nándor főkapitány előtt, hogy ittas állapotban lövözött. *Koczka*-t átkísérik az ügyészséghez hol szándékos emberölés kísérlete, magáksértés büntette és vugyonrongálás vége miatt megindítják ellene a bünfenyítő eljárt.

— **Öngyilkos nagykereskedő.** Budapesti tudósítónk táviratozza: A fővárosi kereskedő egyik ismert tagja, *Schwartz* Lajos gyász és posztókereskedő Bajza-utca 28. számú házában levő lakásán ma reggel mellbelötte magát és ezoan meghalt.

— **A zarándi „zendülés.”** Hétfőn az a terjedt el Kisjenőn, hogy Zarádon zendülés van. Az egész hír nem volt egyéb vak lármánál, amely az ottani csendőrség hirtelen íjéből keletkezett. A zarándi községi disznópásztor ugyanis unalmasnak találta a disznóörzését s valami dicsőséggel járó szellemi s rakozásra vágyakozott. Felcsapott népboldogítóknak; hatalmas agitációt fejtett ki az ottani munkásvéd egyesület megalakítására, teret sikere érdekében azt terjesztette el *Wolf* Nándor ujszentannai munkás vezértársával, hogy ezentul 7 korona napibérért szabad csapdolgozni, de kevesebért nem. Az alakuló gyűlés hétfőn volt. A csendőrség ebben zendülést látott és elfogta a vezetőket, azonban k hallgatás után szabadon bocsátotta.

— **Lefokozott honvédhadnagy.** Vasárnap számunkban ily cím alatt volt szó egy aradi honvédhadnagy ügyéről. A nekünk ma fölmutatott hivatalos iratok szerint az illető hadnagy nem fokoztatott le, hanem bár egészségi álla-

pota folytán a katonaságtól rövidesen, saját akaratából megválk. még ma is hadnagy és minti lyen szabadságot a lett. A közlemény egyéb részére vonatkozólag is arról értesítenek bennünket, hogy a fiatal tiszt nem volt se bünyösen könyölmű, se pedig olyan súlyosan megítélendő ember, mint a minőnek a tudósítás sorai festették.

— **Nem jó érdeklődni.** Mezőkovácsházáról jelenti tudósítónk: *Kovalesik* Miklós földmives tegnap este hazafelé menet, az egyik ház előtt verekedést látott. Megállott és megkérdezte, hogy miért veszekednek. Felelet helyett az egyik suhanc egy vashoroggal a vese táján úgy megszurta, hogy azonnal összeesett. Az életveszélyesen megsérült embert *Schaffer* Samu dr. mezőkovácsházi orvos vette kezelés alá. A tettest *Szury* Ferenc személyében a csendőrség elfogta.

— **Vasárnapi mulatozás.** Székudvaron vasárnap délután a nagykorosmában mulatott a székudvari oláh ifjuság. Természetesen ott volt a falu egyik leghíresebb verekedője, *Barna* Mitru is, aki kótyagos fejjel belekötött régi haragosába, *Terenean* Péterbe. A civódás vége az lett, hogy *Barna* a baltájával úgy fejbe-vágta *Tereneant*, hogy az holtan terült el. A gyilkost letartóztatták.

— **Ne gázolj, hogy ne gázoltassál.** *Avignon* ból táviratozzák: A mirramari pályaudvar közelében tegnap a párisi gyorsvonat elütött egy, a vasúti töltésen átröbögő automobilt. Az automobilon ülő öt személy közül kettő szörnyet halt, három életveszélyesen megsebesült.

— **Az elegancia áldozata** Vasárnap délután *Mihulin* Miklós gör. kel. román tanítóképző-intézeti tanárnak Flórián utcai lakásába kéregetés ürügye alatt egy nő surrant be és 50 koronát érő boát lopott el. Az esetet feljelentették a rendőrségen, amely megindította a nyomozást. A detektíveknek sikerült a besurranó tolvajt elfogniok *Szabó* Józsefné személyében, akit csak vasárnap délelőtt toloncoltak Miskolcra Aradra. Szabónét a rendőrség fogházában őrzik s holnap átkísérik a büntető bírósághoz.

— **Gyanus haláleset.** Gyulavarsándon gyanus körülmények közt hunyt el egy *Pajtás* Mária nevű elvált asszony. Ma reggel feltűnt a szomszédoknak, hogy a különben korán kelő asszonyt nem látják. Mikor már egész délelőtt nem jelentkezett, be akartak hozzá nyitni, s ekkor látták, hogy az ajtó is zárva van. Felfeszítették tehát s behatoltak a szobába, ahol borzadva látták, hogy *Pajtás* Mária hiányos öltözetben ágya előtt a földön élettelenül hever. Rögtön jelentést tettek a csendőrségnél s a helybeli orvosnál, aki megvizsgálta a halottat, s megállapította, hogy a halál oka valószínűleg szívszélbűdés. Miután azonban mérgezés tünetei is mutatkoztak rajta, jelentést tétetett az aradi ügyészségnél, amely már intézkedett is a boncolás megejtése iránt.

— **Véres utcai harc huszárok és polgárok között.** Husvét első napján este véres utcai harc fejlődött ki néhány vaggongyári munkás és közöshadseregbeli huszár közt, akik a Radnai-uton levő egyik vendéglőben összekaptak. A huszárok kardot rántottak s a munkásokat a Radnai-uton üzőbe vették, akik aztán kövekkel védekezve, meghajgálták a huszárokat. A segítségükre érkezett rendőröknek is bőven kijutott a kődobálásból. Az egyik rendőrnek beverték a fejét. A munkások közül szintén többen megsérültek. Az egyiknek a balkezén levő hüvelykujját metszették ketté. A megsérült munkást és rendőrt *Prohászka* László dr. kerületi orvos részesítette az első orvosi segélyben.

— **Csecsemő holttest az erdőben** Az acsu-vai erdőben ma reggel egy meztelen csecsemő holttestét találták. A külső jelek arra engednek következtetni, hogy a gyermek gyilkosság áldozata, a kit lelketlen anyja előbb megfojtott, s azután kivitt az erdőbe, hogy szegényét eltitkolja. Holnap Nagyhalmágyról a helyszíni vizsgálat megejtése céljából *Acsuvára* kimegy *Gálffy* Lajos vizsgálóbíró és *Aussterweil* László dr. törvényszéki orvos, aki a boncolást fogja eszközölni.

— **Tűz Mezőkovácsházán.** *Mezőkovácsházáról* jelenti: *Tasák* József földmives háza tegnap kigyulladt. A tűz, amely a gyermekek cigarettázása folytán keletkezett, elpusztította a padlásán felhalmozott gabonát, szalonnát és ruhaneműeket. A kár, minthogy az elégett tárgyak biztosítva nem voltak, körülbelül hat-száz korona. A tető is egészen leégett, ez azonban biztosítás útján megtérül.

— **Birtokcsere.** Az aradi törvényszék telek könyvébe az elmúlt héten a következő tulajdonjogi változásokat jegyezték fel: Horváth Katalin eladja az aradi 5834. sz. tjkvben felvett Pécskai-ut 1. a. sz. házat 24.000 kor.-ért *Németh* Ignác és neje *Garai* Margitnak. — *Schwarz* Hubert Erzsébet eladja az aradi 5051. sz. tjkvben felvett György-utca 48. sz. házat 2800 kor.-ért *Sándor* József és neje *Merfy* Máriának. — *Komjáthy* Sándor eladja az aradi 476. sz. tjkvben felvett Vécsey-utca 6. sz. házból az öt illettő részt 1000 kor.-ért *Komjáthy* Erzsébet, *István*, *Julia*, *Ilna* és *Rózának*. — özv. *Lukutia* Helena sz. *Serbán* eladja az aradi 1412 sz. tjkvben felvett Közép-utca 13. sz. házat 3100 kor.-ért *Haubenreich* Anna Máriának. — *Herzel* Bernát eladja az aradi 4147. sz. tjkvben felvett Szabadság-tér 1. sz. házat 100.000 kor. ért *Goldschmidt* Sándor és neje *berrei* Jónás *Szidóniának*.

— **Praeservatív** ideális legjobb minőségben *Vojtek* és *Weisz*nál. 201

Dinamitmerénylet Berzován.

Felrobbantott munkáslak.

A tett propagandája.

— *Az Aradi Közlöny* tudósítójától. —
Arad, április 2.

Nem tréfa, hanem nagyon komoly dolog. Berzován tegnap anarchisták működtek. Dinamittal. A tett propagandájának berzovai hívei egyszerűen levegőbe röpitettek egy házat. A merényletet voltaképen nem a ház, hanem a benne lakók ellen tervezték, de ember tervez. ellenben a másik ember végez. Szóval ember életben nem esett kár.

A maga nemében páratlan esetről berzovai tudósítónk a következőket jelenti:

A *Seidner* Bernát és fia cég munkásai hétfőn reggel négy óra tájban a cég iparvas-utján éppen az erdőben levő vágásterülethez igyekeztek, amikor az erdő szélén észrevették, hogy a számadó munkások éjjeli szállásául épített ház, amely ott állott az erdőszélen, egyszerűen eltűnt. A babonás emberek már már hajlandók voltak azt hinni, hogy valami csuda történt. Eleinte senki sem mert az elétkozott helyhez közeledni, míg végre a bátrabbak mégis odamerészkedtek, hogy megvizsgálják, vajjon a föld nyelte-e el a házat?

A sötétségben azonban nem sokat láttak. Csak azt láthatták, hogy a ház helyén egy tekintélyes nagyságu gödör van. Később aztán negyven-ötven méternyire szétszórva megtalálták az épület gerendáit, egyes falrészeket, butordarabokat és egyéb törmelékeket. A közelfekvő patakban vidáman uszkáltak a házban volt ágyak egyes részei, szóval nyilvánvaló volt, hogy az egész épületet felrobbantották.

A további kutatás kiderítette, hogy a robbantáshoz dinamitot használtak, még pedig egy egész dobozt, mert alig hihető, hogy különben a robbanás ereje olyan gödrött ás volna a földbe, mint a minőt a ház hely találtak. A megdöbönt munkások eleinte hitték, hogy a négy számadó, aki az épületben lakott, szintén elpusztult. Néhányan megröszölve szaladtak vissza a községbe, hogy jelentést tegyenek a különös merényletről. Utközben azonban találkoztak a négy számadóval, akik aznap éjjel a husvét öröme a községben mulatoztak s ez a véletlen szerencsésen megmentette őket az elpusztulástól.

A merénylet valószínűleg boszu műve s a számadók ellen irányult. A csendőrség erősen kutat a tett propagandájának berzovai híveit után, ezideig azonban eredmény nélkül.

A lázongó Románia.

Összeesküvés a király ellen.

Az arzenál veszedelmében.

— *Az Aradi Közlöny* távirati értesítése. —
Arad, április 2.

A félhivatalosan világgá röpitett romániai hírek ma már arról számolnak be, hogy nagyrészt helyreállott a nyugalom a lázongó országban és alig észlelhető már forrongás. Nem így a nem hivatalos táviratok. Ezek szerint a helyzet még ma is rendkívül aggasztó, sőt a forradalom egyik legújabb hajtása az az összeesküvés, amelyet a király ellen szöttek és amelyet valószínűvé tesz a királyi őrségi szolgálatnak hadapródokkal való ellátása és azok a tömeges letartóztatások, amelyek legutóbb Bukarestben napirenden vannak.

Egy fővárosi lap brassói távirata szerint a romániai fölkelés átesapott magyar területre is, de ezt a hírt még az éjjeli félhivatalosan megcáfolták.

Távirati tudósításunk a következő:

Az arzenál felgyújtása.

Bukarest, április 2. A helyzet Bukarestben felette komoly, sokkal komolyabb és veszedelmesebb, mint a félhivatalos táviratokból kitűnik. A kormány erős cenzurát gyakorol és ugyancsak vigyáz, hogy az újságokba a való eseményeknek csak századrésze jusson be. Ez a magyarázata annak, hogy amíg egy helyen a tűzértség ágyúi 800 embert süpörtek el, addig a kormány mindössze 6 halotról és néhány sebesülésről tesz hivatalos jelentést.

A királyi palota őrzésére kirendelt katonaságot tegnap váratlanul visszarendelték a kaszárnyába és helyüket a hadapródiskola növendékei foglalták el. Ez nagy meglepetést, sőt aggodalmat keltett mindenfelé annál is inkább, mert eddig még soha sem volt rá eset, hogy a királyi vártán kadétek teljesítsenek szolgálatot. Csak növekedett az izgalom, amikor kiderült, hogy *Ferdinánd* trónörökös palotájának őrzését is apródokra bízta. Találgatták, magyarázták a dolgot, de az igazi okot nem találták el. Tegnap aztán az egyik estilap pattantotta ki. A város végén áll a hatalmas arzenál, amelyben Románia minden fegyverkészlete és lövészere van fölhalmozva. A raktárakat szigorúan őrzik a katonák és az őrséget minden órában föl váltják. Tegnapelőtt észrevették, hogy az egyik katona *égő csövával* éppen

foglalatoskodik, hogy *folgyujtsa az et.* Az utolsó pillanatban látták és lyozták meg a veszedelmet. A ro- ujság azt írja, hogy több őrt álló a rögtön *lelőtte a legényt*, de nem volt, csak lefogták, megkötözték és be- t a kaszárnába. Itt vallatóra fogták, katoná megtagadott minden vallo- . Beszélte össze-vissza mindenféle ér- etlen dolgot és örültséget szimulált. héttel ezelőtt még javában rombolt yilkolt a parasztok sorában és csak minap hívták be, mint *tartalékost* gálatra.

A királyi és hercegi család az utóbbi okban már egyáltalán nem jelent meg utcán, pedig *Carmen Sylva*, akit való- gal körülrajongnak alattvalói, ezelőtt -nap után tett sétakocsizást menyével, nem kevésbé népszerű. *Mária* her- nővel.

Bukarest, április 2. A lakosság a fő- os védelmére tett nagy katonai intéz- ések ellenére is fölőtte nyugtalan. Min- féle ellenőrizhetlen hírek cirkálnak a osban, amelyek között legaggasztóbb hogy a rendőrség a *dinasztia ellen yuló összeesküvést* fedezett föl. A ki- yi palotát és a főbb állami hivatalokat sen őrzik.

Bukarest, április 2. Egy állítólag föl- ezett antidinasztikus összeesküvés rész- it a rendőrség a legszigorubbán titok- a tartja. Részleteket nem lehet meg- ni, kétségtelen azonban, hogy a hi- nek komoly alapjuk van, mert az ut- on mindenütt katonai őrcsapatok jár- k, amelyek semmiféle csoportosulást g nem engednek. Az összes középüle- előtt megszorították az öröket. A zügyminiszteriumot, a nemzeti bankot a letéti pénztárt egy-egy hadilétszámra gészített század őrzik. A rendőrigazgató káton figyelmezteti a lakosságot, hogy rmiféle csoportosulás az utcán a leg- gorubb következmények terhe alatt s.

A lázadás Erdélybe csap át.

A *Nep* ma esti számában a következő enzációs táviratokat közli:

Brassó, április 2. A romániai paraszt- zadás *átcsapott Magyarországra.* Sósme- n és a szomszédos román területen levő erzsan és Borzfalván *folgyujtották a fa lepet.* A háromszékmegyei alispán segít- éget kért Brassóból, ahonnan 120 csend- t a veszélyeztetett területre küldtek. A 12. adtestet mozgósították. A belügyminisz- rt rögtön értesítették.

Sepsiszentgyörgy, április 2. A három- zékmegyei Sósmező határállomástól há- om kilométerre levő *Herzsát a lázadók lgyujtották.* A környék ma reggel óta ingokban áll. Itt fekszenek *Negroband* omán milliomos birtokai. A tulnyomóan láhságtól lakott Sósmező sűrűn érintke- ik és fraternizál a lázadókkal. Ezt annál nkább megtehetik, mert az egész határ- zéli óriási vonalat csak 12 csendőr őrzik. Az esetről hivatalos jelentést tettek és sür- yösen nagy megerősítést kértek.

Budapest, április 2. A félhivatalos *M. F. I.* jelenti:

Egy estilapnak Brassóból keltezett táv- irati tudósításában arról ad hírt, hogy a román lázadás Magyarország területére csapott át és Háromszékmegye alispánjá- nak megkeresésére Brassóból 120 csendőrt endeltek ki a veszélyeztetett területre,

sőt a 12. hadtestet is mozgósították. Minderről az említett tudósítás szerint táv- iratilag rögtön értesítették a belügyminisz- teriumot. Illetékes helyen nyert fölhatal- mazás alapján jelenthetjük, hogy a bel- ügyminiszterhez ily értesítés nem érkezett és a tudósításban említett intézkedések annál kevésbé történhetek meg, mert azokra semmi ok sem volt, amennyiben az összes illetékes hatóságok jelentése szerint a *román mozgalom Magyarország területére nem csapott át.*

Félhivatalos szépítgetés.

Budapest, április 2. Hivatalos távirat. A helyzet általánosságban javul. A nyugalom Moldvában állandósul. Némely kerületben azon- ban még igen gyakoriak a heves lázongások. E kerületekbe újabb katonai csapatokat küld- tek ki, amelyek igen szigorúan és hatásosan nyomják el a lázadást. A halottak és sebesül- tek számáról forgalomba került hírek tulzottak. A tüzéség közbelépése nagy hatással volt a lázadókra. A csapatok ezidőszert urai a hely- zetnek. Újabb fölkelésekről nem érkeznek hírek. A hadsereg egy percig se szűnik meg köteles- ségét teljesíteni. A fölkelés vezetői közül sokat letartóztattak. Bukarestben is nyugalom van és a közvéleménybe dobott riasztó hírek alappal nem bírnak.

Bukarest, április 2. Hivatalos távirat. Las- sanként helyreáll a nyugalom egész Romá- niában. Mindenütt sikerül a lázadást elnyomni. A prefektusok a kedélyek lecsillapításán mun- kálkodnak. községről községre járnak és össze- gyűjtik a panaszokat. Egyetlen újabb gyujto- gatási vagy fosztogatási eset nem fordult elő. Némi forrongás ugyan még észlelhető, de ezek- ben a kerületekben is elfogták a bujtogatókat és átadták őket az igazságszolgáltatásnak.

Bukarest, április 2. A hatóság titkolódzása dacára a Bukarestben legutóbb történt számos letartóztatást kapcsolatba hozzák egy a *király személye ellen irányuló összeesküvéssel.* Az iz- galmak következtében a király, akinek amugy is gyöngye az egészségi állapota, súlyosan meg- betegedett, gyakran ájuldozik és szívbaja oly aggasztó, hogy a *legrosszabbtól tartanak.*

Bukarest, április 2. A Potemkin orosz cir- káló matrózai között már hetek óta bizonyos izgatottságot és forradalmi szellemet tapasztal- nak. A katonai hatóság óvatosságból a volt matrózok közül körülbelül 60 at *letartóztatott* és ezeket valószínűleg ki fogják utasítani Ro- mániából.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Szerda: Goldstein Számj. bohózat. Gyöngyi Izsó és Gyöngyi Jolán vendégfőléptével. (Bérlés C.)
Csütörtök: Vig özvegy, operette. (Bérlés A.)
Péntek: Mongodi ur felesége, bohózat. (Bérlés B.)
Szombat: Ernáni, opera. Wlassák Olga bemutatkozása. (Bérlés C.)
Vasárnap: Délután: Gül-Baba, operette. Este: A gyerekekasszony, népszínmű. (Bérlés A.)

Gyermek kabaré.

A Gyermeklíga szolgálatba állt ma esté- re az aradi nemzeti színház is, melynek pá- holsoraiból mosolygós gyermekarcok ragyog- tak a színpad felé. Unnepl előadásnak volt hirdelve a gyermek kabaré, melynek jövedel- mét a Gyermeklíga céljaira szánta *Szendrey Mihály* igazgató. Ezt az áldozatkészséget nem méltányolta ke lőkép a publikum, mely félig sem töltötte meg a színházat.

A mai előadáson, mely a gyermekekre való tekintetből már délután hat órakor kez- dődött, vendégszerepelt *Gyöngyi Izsó*, a kiváló

komikus és leánya, *Gyöngyi Jolán*. Gyöngyi ka- cagató bevezetésben tartott magyarázatot a kabaré fogalmáról, melyet annyira megértetett, hogy pár perc múlva állandó társalgás fejlődött ki közte és a publikum között. Egy pár kedves gyermekszám után, *Gyöngyi Jolán*, egy kedves fiatal lány lépett a színpadra, aki *Stroke* zongorakiséréte mellett kellemes hangon énekelte a *Kesergő leány* című dalt, utána pedig a kö- zönség sürgető tapsaira egy magyar dalt éne- kelt. Gyöngyiék, apát és leányát meleg szeretettel ünnepelte a közönség. Gyöngyi mulat- tatta újból sikerült mókákkal a közönséget, majd 10 percnyi szünet után A jól őrzött kis lány című bohózatot adták elő *Benkő Gizi*, Gyöngyi Izsó, Gyöngyi Jolán és *Benkőné*. A kis *Benkő Gizi*, a csodagyermek egy legkiválóbbika, annyi zseniálltással játszott, énekelte, táncolt, hogy a közönség elragadtatásában valóságos cukorzáport zuditott a színpadra. Gyöngyi Izsó a közönség nevető idegeit erős próbára tette kifogyhatatlan komikumával, az előadás sikerét Gyöngyi Jolán is növelte erőteljes komikai ké- pességével. A bohózat után újból Gyöngyi Izsó szerepelt, bemutatkozva mint magyar *Fregoli*.

Az előadás utolsó számát a *Gül-Baba* máso- dik felvonásának kitűnő előadásával fejezték be. A közönség sokat tapsolt *Sz. Rontay Bo- riska* kitűnő Gábor diákjának, *Hunyady Gül- Babájának* A hárem táncokat, melyben *Faludy és Rontay Boriska* jeleskedtek, többször megis- méltelték. A sikerült kabaré-est méltó befe- jezője volt a mai gyermeknapnak. H. G.

* **Az elmaradt Vig özvegy.** Megérkezett az új primadonna, *Kállay Jolán*, akit érthető ér- deklődéssel várt a közönség és ez az érdeklő- dés vasárnapig, mikorra a primadonna bemu- tatkozása jelezve volt, valóságos kíváncsisággá nőtte ki magát. Vasárnapra volt hirdelve A vig özvegy *Kállayval* *Glavary Hanna* szerepé- ben. *Danilónak* *Leővey*, *Zétának* *Horthy* volt jelezve a színlapon. A közönség valósággal el- kapkodta a jegyeket, mely érdeklődés első sorban *Kállaynak* és a másik két új tagnak szólt. Délben aztán plakátokat ragasztottak ki, me- lyek A vig özvegy előadásának elmaradását és helyette a *Gül-Baba* előadását hirdették. Nem helyeselhető *Szendreynek* ez a tőle szokatlan eljárása, mely a *Zilahy-féle* rezsimre emlékez- tet. *Szendrey* nem szorult arra, hogy nagy rek- lámmal hirdetett előadással töltsen meg a szí- nházat, mert a közönség eddig mindig szívesen pártfogolta *Szendrey* társulatát. Miután *Kállay Jolán* betegsége az előadás előtt egy nappal is már olyan stádiumban volt, hogy semmi szín alatt sem léphetett fel, idejekorán kellett volna ezt a közönség tudomására hozni. Bizonyára feledékenységen mult az egész, azonban alkal- mas lévén az ilyen eset a közönség megté- vesztésére, a direktor a saját és a közönség ér- dekében kerülje a jövőben az ilyen félrema- gyarázhatóságokra alkalmas dolgokat.

* **Kállay Jolán bemutatkozása.** Csütörtökön mutatkozik be az aradi publikumnak *Kállay Jolán*, a társulat új primadonnája. A művésznő megérkezése után hirtelen megbetegedett így a vasárnapra jelzett bemutató fellépését csütör- tőkre tűzték ki. *Kállay Jolán* A vig özvegy címszerepében egyik legkiválóbb alakítását mutatja be, mely úgy felfogás mint játék te- kintetében eredeti alakítása a művésznőnek.

* **Wlassák Olga bemutatója.** A társulat új koloraturnője. *Wlassák Olga* szombaton mu- tatkozik be *Verdi* örök szép operájában: *Ernáni* ban. A főbb szerepeket *Wlassák Olgán* kívül *Ferrari lovag*, *Hunyady* és *Ladiszlay* játszák.

* **Gyerekekasszony.** Vasárnap este *Kállay Jolán* egyik legjobb szerepében: *Gyerekekasszony*

népszínműben lép fel másodszor. Ez a kiváló népszínmű is már régóta pihen s így felelevenítése nagy érdeklődésre tarthat számot.

* Gyöngyi Izsó — Goldstein Számi: Ez a két név úgy együvé tartozik, mint Kasztor és Pollux, sőt jobban, mert a kettő egy. Gyöngyi Izsó nevét Goldstein Számi tette országossá. A munkácsi zsidógyerekek nagy sikerei pedig Gyöngyi Izsó művészetéből fakadtak. Az aradi közönségnek alkalma lesz holnap viszontlátni Gyöngyit ebben a legragyogóbb szerepében. Ugyancsak holnap lép fel Gyöngyi Jolán is Virág Toncsi szerepében.

* Mongodin ur felesége. Régóta pihenő kitűnő bohózatot elevenít fel az aradi színtársulat pénteken este. Mongodin ur felesége kerül színre ez estén Leövey Leó átdolgozásában. A bohózat szereposztása kitűnő. Játsszanak benne: Harmath Józsa, Körössy Juci, Benkóné, Leövey, Várnay és Horthy.

A politika husvétja.

Készülnek az alkotmánybiztosítékok.

Biztosíték nélkül.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, április 2.

A kiegyezés dolgában — amint fővárosi tudósítónk jelenti, — ma délelőtt folytak újabb megbeszélések Kossuth Ferenc lakásán. Elsősorban Kossuth tárgyalta Sztérenyi József államtitkárral, utóbb Wekerle Sándor miniszterelnök is járt Kossuthnál, de formális értekezletet nem tartottak, egyrészt, mert Kossuth, aki már ágyon kívül van, még gyenge, másrészt mert Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter még nem jött haza Fiuméből, hanem csak este érkezik. A formális konferencia, melyben Wekerle, Kossuth, Darányi, Popovics, Sztérenyi és Mezőssy fognak részt venni, csak holnap lesz Kossuth lakásán. Ebben a konferenciában meg fogják állapítani azt a nyilatkozatot, melyet Kossuth fog a közgazdasági bizottság legközelebbi ülésén tenni. Megállapítják továbbá az alapot, melyen hajlandók a további tárgyalásokat folytatni. A konferencia után még meg nem határozott napon, de mindenesetre ennek a hétnélke folyamán Wekerle Sándor miniszterelnök egyedül utazik Bécsbe, jelentkezik legfelsőbb kihallgatásra és tárgyal az osztrák miniszterelnökkel. A magyar kiegyezési bizottság többi tagjai és előadói csak a jövő héten mennek Bécsbe, illetőleg arra a napra, melyben a két miniszterelnök előlegesen meg fog állapodni.

Valamelyik lap ma szóvateszi, hogy nevetéses a Budapestnek az a fenyegetődzése, hogy Uray Imrét, aki Zilahon Lengyel Zoltán beszámolóján a függetlenségi pártot támadta, e beszéd miatt kidobják a függetlenségi pártból, mert hiszen Uray már rég nem tagja a pártnak. Utánajárva ennek a dolognak, megállapítottuk, hogy Uray Imre csakugyan nem szokott feljárni a függetlenségi pártkörbe, de tagja annak ugyannyira, hogy a képviselőház pénztára minden évnegyedben pontosan levonja Uray Imre képviselői fizetéséből a klub tagsági díját. Ezekután világos, hogy a legközelebbi pártértekezleten mégis csak letárgyalják Urayt.

Megirtuk, hogy a husvétai szünet után való legközelebbi időben, talán már az első ülések valamelyikén Andrássy Gyula gróf beterjeszt a Ház elé az alkotmánybiztosítékok sorába való javaslatokat. Az első az új állambírószervezéséről szól, melyet elsőnek nyújt be Andrássy. A második, mely a kuriai bíráskodás meghosszabbítását tartalmazza, szintén teljesen kész. A közigazgatási bíróság hatáskörének ki-

terjesztéséről szóló javaslatoknál több rendelkezésre nézve nehézségek merültek fel. Ezek azonban olyan természetűek, hogy néhány hét alatt biztosan eloszlatathatni azokat s így a javaslatot szintén beterjesztheti még egy a belügyminiszter, hogy már most tavasszal tárgyalhatja mind a hármata képviselőház. A többi javaslat az őszi ciklusra marad. Ősszel veszik előadói munkálatba az általános választói jogról szóló javaslatot is. Addig a statisztikai anyag feldolgozása teljesen befejeződik.

A színházi nagybögös eltűnt.

Pihenés a Maros fenekén?

Hitelezők a háttérben.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 2.

Az aradi Nemzeti Színház zenekarában ma este más huzta a nagybögöt. A nagybögő eddigi kiváló kezelője ugyanis nyomtalanul eltűnt. A derék nagybögös azért tűnt el így, hogy hitelezőinek nagyszámu serege ne akadjon a nyomába. A nyomaveszett színházi zenészt Molnár Mihálynak hívják. Tegnap délelőtt eltávozott a próbáról, levelet írt egyik zenészbartájának és bejelentette neki, hogy a Marosba öli magát. A délutáni előadáson már meg sem jelent, természetesen este sem.

A megrémült zenészbartát a rendőrségre rohant és átadta a hozzá címzett levelet, amely eredeti helyesírással az alábbi:

Kedves Barátom

nagyon szépen köszönöm az edigi társaságot, és most kérlék szépen az egész holmimat ha akarod tarzst meg és a bögöt ad el és fizesd belőle az adóságokat és a többi meg tarthatod magadnak, ha akarod 25 frt akár kitől kapsz érte és most Boldog Husvétit ünnepeket kívánok és Isten veled nem utasztam el hanem a Maros fenekén nyukszom Szerbusz kedves Gyula Barát

Tisztelet egy volt hü Barátod

Molnár

A boríték címzése ez volt:

M. T.

Klug Gyula

színházi zenész urnak

Arad

Akik azonban ismerik a színházi nagybögösök természetrajzát s akik különösen Molnárt ismerik, kizártnak tartják, hogy a Marosba ugrott volna, annál kevésbé, mert a víz most még nagyon hideg s Molnár ugyanis nagyon sokat fázott a télen. Csak néha melegedett fel a nagybögös, amikor csókokat cserélt szíve kiválasztott hölgyeivel. Molnár nagyon sok nőt boldogított szerelmével, akiket későbbben anyává és boldogtalanná tett. Ezek most úgy bögnek utána, mint a nagybögő. Ami pedig Molnár adósságát illeti, az is sok volt, még pedig nyomasztó adóssága. Valószínűleg ezek elől szökött meg jobb hazába: más színházi orkeszterbe. A levél pedig mindenesetre jó áprilisi tréfa és még jobb arra, hogy a hitelezők ne találják meg íróját. Mert arra igazán egyik hitelező sem vállalkozik, hogy adósa után a Maros fenekére menjen...

A rendőrség azonban nem hitelezője Molnárnak, de mégis megkereste a marosmenti községeket, hogy keressék a nagybögös holttestét.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Az első esküdtzéki tárgyalás. 1906. június 10 én délután Toma Marian, a gróf Hunyady-féle uradalom erdőre rendes körutját járta, mikor a toki erdőszélén, ny-hét órájában észrevette, hogy az erdőben két vadász cserkészik. Üldözőbe vette őket, mire az egyik, Pernyestán Juon egy bokor mellé bujt s onnan célba vette Tomát. — Puskája őzserétre volt töltve, s ha jobban eltalálja, bizonyára ott hagyta volna a fogát a derék erdőőr. De így csak egy sörét találta, mely kalapját átfúrta, s homlokán 8 nap alatt gyógyuló sebet ütött. Az ügyesség, szándékos emberölés büntetvények kísérlete címén emelt vádat Pernyestán ellen. Ma tárgyalta az esküdtzék Köller János törvényszéki bíró elnöklete alatt ezt az ügyet, s a tanúk kihallgatása egész napon át tartott, elannyira, hogy a bizonyítási eljárás végére sem értek. Az elnök este 8 óra felé az ülést felfüggesztette, s a tárgyalás folytatását holnap délelőtt 10 órára tűzte ki.

M i é r t

részesítik előnyben a Scott-féle Emulsio-t a közönséges csukamájolajjal szemben? Mert a közönséges csukamájolaj rendszeren emésztési zavarokat idéz elő és a szervezet a csukamájolajnak csak igen parányi részét képes magába felvenni, míg a Scott-féle Emulsio-ban a csukamájolaj legfinomabb cseppecskékre lévén osztva, még a leggyengébb gyomor által is könnyen emészthető. Ennélfogva a csukamájolaj oly óriási táp- és gyógyereje teljes mértékben javára van a szervezetnek és új erőt, új életet jelent.

A Scott-féle Emulsio valódiságának jele a „hátán nagy csukahalat vivő halász” védjegy. 4000

SCOTT-féle EMULSIO

minden gyógyszerárban kapható.

Egy eredeti üveg ára: 2 K. 50 f.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, április 2.

Kínálat és vételkedv mérsékelt. Elkelt 20.000-méter-mázsa változatlan áron.

	Déli zárlat	5 órai zárlat
Buza áprilisra	8.05—8.06	8.23—8.24
Buza októberre	8.34—8.35	8.47—8.48
Rozs áprilisra	6.60—6.61	6.63—6.64
Zab áprilisra	7.73—7.74	7.72—7.73
Uj tengeri	5.42—5.43	5.49—5.50

Zárul 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	679 25
Magyar hitelrészvény	781 —
Leszámlatolóbank részvény	509 75
Magyar jelzálog hitelbank	499, 50
Rima-Murányi vasmu részvény	556 50
Osztrák-magyar államvasuti részvény	668 —

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Április 2 —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül sulyban — fillérig; közep páronként 300—400 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül sulyban 148—149 fillérig; fiatal közep páronként 251—320 kilogrammig terjedő sulyban 148—149 fillérig; könnyű páronként; 250 kilogrammig terjedő sulyban 149—150 fillérig.

Uj-aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Uj-Arad, április 2.

Szép, tavaszi időjárás uralkodik, a melegebb napok végre állandósultak, ami üdvös is, mert így a megkésztet gazdasági munkálatokkal gyorsan haladhatnak előre.

A gabonaüzlet határidő üzlete rohamosan emelkedik, a kedvező idő ugylátszik nem nyújt vigaszt s más okkal hajtják fel az árakat.

Tavaszi újdonságok női felöltők és Cosztümökben

RADÓ GYULA áruháza Andrassy-tér (szemben az új minorita templommal.) 76

A mai piacon elkelt:

500-600 mm. buza 7-30-85.

200-300 mm. tengeri 4-60-70.

Az árak koronákban, 50 kilogrammonként értendők.

FERENCZ JÓZSEF keserűvíz

VÁROS ÉS MEGYE

Aradváros közgyűlése.

— A tárgysorozat. —

Sorrendje az Arad sz. kir. város törvényhatóságának 1907 évi április hó 10-én d. u. 4 óraker tartandó rendes havi közgyűlésében tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak.

1. Polgármester március havi jelentése. 2. A városi tanács jelentése az üresedésbe jött gör. kath. lelkészi állásra dr. Luka Laureán gör. kath. lelkész megválasztása iránt. 3. Trencsénvármegye alispáni hivatalának átírata a trencsénai csata emlékére emelendő Rákóczi-szobor költségeihez való hozzájárulás iránt. 4. A Csány-szoborbizottság felhívása Csány Lászlónak emelendő szobor költségeihez való hozzájárulás iránt. 5. Az E. K. E. brassóvármegyei osztályának megkeresése a Nagykőhavason emelendő Rákóczi-menház építési költségeihez való hozzájárulás tárgyában. 6. A Vasvári Pál szoborbizottság kérelme Vasvári Pál emlékére emelendő szobor költségeihez való hozzájárulás iránt. 7. Polgármester jelentése az üresedésben volt I. oszt. adótisztai állásra Binder Gyula II. oszt. adótiszt, s ennek helyére Mittner István napidíjas irnok kinevezése tárgyában. 8. Polgármester előterjesztése az adóügyi osztályhoz egy dobos alkalmazása iránt. 9. A városi iskolaszék jelentése az 1905-906. iskolai évről. 10. Parvanov Simon kérvénye a város községi kötelekbe való felvétele iránt. 11. Az üresedésben levő fogalmazói, s esetleg üresedésbe jövő irodai segédeti zti állásnak választás utján való betöltése. 12. A kereskedelemügyi miniszternek leirata a fa- és fémpariskolában készült kutnak átengedése tárgyában. 13. A közgyűlésnek határozata a Weitzer vaggongyárnak átengedő terület tárgyában. 14. A közgyűlésnek határozata a szalmaanyaggyárnak átengedendő terület tárgyában. 15. Kristyórá János és fia a Szabadság-téren egy elárúsító helynek engedélyezését kéri. 16. A tanács bejelenti, hogy az ingyenfürdőkhoz szükséges pontonok szállítása iránt megtartott árlejtés eredményét jóváhagyta. 17. A m. kir. belügyminiszter leirata, m. lylyel a villamosvezetékek védelmére alkotott szabályrendeletet jóváhagyta. 18. A tanács javaslata a villamos részvénytársaság s a város, illetve ennek lakói között felmerülő vitás kérdésekben hivatott bizottságnak megalakítása iránt. 19. A jogügyi bizottságnak véleményes jelentése a vasúti fe-

lüljáró építések a villamos lámpák áthelyezéseivel felmerült költségekre megtérítése tárgyában. 20. A tanács betérjeszti a Frank Leóval a ruhaszállítás iránt megkötött szerződést jóváhagyás végett. 21. A tanács betérjeszti a Kiss Istvánnal a libásdülőbéli II. 9. számú, az Osztoin Arszával a libásdülőbéli II. 5. számú városi föld bérletére nézve megkötött szerződést jóváhagyás végett. 22. A tiszti ügyészségnek jelentése a gulyalegelőbéli 294 katasztrális földnek 1 holdankénti bérbeadása tárgyában. 23. Czeiler és Glücknek ajánlata hirdetési oszlopoknak szállítása iránt. 24. A vaggongyári munkásoknak kérelme munkások építése céljaira teleknek átengedése iránt. 25. Az aradi vendéglősök szikvizgyára kérvénye a „bóza” megadóztatása iránt.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Krónikás. (Arad.) Köszönjük szives figyelmét, de sajnálatunkra már nem birtunk helyet szorítani irásának a husvétii számban.

Soborsin. Gyermekpoliklinika sorsjegyeinek huzását bizonytalan időre elhalasztották.

IDEGENEK ARADON.

Április 2

Fehér Kereszt-szálloda. Milovan J. jegyző és neje Mondoriak. — Hódi Gyula dr. tartalékos hadnagy Temesvár. — Sarlita Frigyes tartalékos hadnagy Kimpolung. — Sátor Géza tartalékos hadnagy Budapest. — Szarka István mérnök Budapest. — Gombos Alfréd festő Budapest. — Berényi Kálmán mérnök Békésgyula. — Bartha Aladár dr. nyugalmazott bíró és neje Debrecen. — Endrődy Károly mérnök Sopron. — Gantner Vilmos gazdatiszt Szolnok. — Özv. Kormos Sándorné és leánya Dorozsma. — Münnich Henrik gyáros Bécs. Ehrenstein Sándor kereskedő Igló. — Gergely Simon kereskedő Zenta. — Dittla Károly igazgató Zalatna. — Barna Alajosné és leánya Kolozsvár. — Halász Antal hivatalnok Törökkanizsa. — Ormos Iván hivatalnok Szeged. — Kozma Sándor kereskedő Békéscsaba. — Vertheim Andor kereskedő Békéscsaba. — Kiss Sándor birtokos Szegszárd. — Csiki Emil gazdatiszt Szabadka. — Gombó Béa kereskedő Temesvár. — Bartha Márton hivatalnok Kenderes. — Gyöngyi Izsó és leánya Budapest. — Löbl Jakab kereskedő Ujszivác. — Romes Ferenc ügyvédjelölt Budapest. — Kohn Károly utazó Königs Hof. — Vallach Lajos utazó Köln. — Fenyves Sándor utazó Budapest. — Brück Andor utazó Budapest. — Semogyi Lajos utazó Budapest. — Hönig Ottó utazó Budapest. — Lindner Lipót utazó Budapest. — Miklós József utazó Budapest. — Vappel Ernő utazó Budapest. — Friedmann N. utazó Budapest. — Ferenczi József utazó Budapest. — Schvarecz Gyula utazó Budapest. — Paulusz Henrik utazó Budapest.

Központi szálloda. Natland János főmérnök és neje Békés. — Hochholtzer Ernő bányamérnök Anina. — Blásián Viktor, neje és nővére Anina. — Maller Lipót bankhivatalnok Budapest. — Klein Lipót dr. ügyvéd Antalfalva. — Wittman Antal birto-

kos Elek. — Phillip Gyula birtokos Nagypécel. — Winter Félix hivatalnok Bécs. — Rosty Artur hivatalnok Ágya. — Koromfy Elek gépész Törökkanizsa. — Bildhauer Károly dr. ügyvédjelölt Paulis. — Adler László kereskedő Budapest. — Szücs Lajos kereskedő Budapest. — Lukács Sándor főhadnagy Lugos. — Rochel Dezső mérnök Lugos. — Szederkényi Elek hadnagy Temesvár. — Csép Miklós tanár Makó. — Jáger J. őrnagy Lugos.

Nemzeti Színház.

C) berlet.

C) bérlet.

Szerdán, 1907. évi április hó 3-án:

GYÖNGYI IZSÓ és GYÖNGYI JOLÁN mint vendég:

Goldstein Számi.

Eredeti fővárosi elétkép dalokkal 3 felvonásban. Irta: Kövessy Albert. Zenéjét szerző: Deli Henrik.

SZEMÉLYEK:

Golya Frigyes	Szathmari A.	Kádár Teréz	Kápolnai J.
Eulália, neje	Benkőné P.	Szalay Kornél	Faludi K.
Nelly, leánya	Harmath J.	Virág Toncsi	Gyöngyi J.
Gerson Tamás	Varnai J. nő.	Takács Péter	Ladislái J.
Tavaszi	Deli Lajos	Goldstein	Gyöngyi Izsó.

Közdete este 7 és fél óraker.

NYILTTER.*

Alólirottak úgy maguk, mint számos rokon, ismerős és jóbarát nevé en bánattól lesújtva és fájdalomtól tele szívet tudatják, hogy a forrón szeretett és felejtethetlen jó testvér, apa, ipa, nagyapa

NEULINGER J. ANDOR

f. hó 11-én reggel 7 óraker, életének 65-ik évében a mindenható bölcs rendelkezéséhez képest rövid szenvedés után elhunyt.

A megboldogult hült tetemei f. évi április hó 1-én d. u. 3 óraker fognak Teleki utca 10. szám alatti gyászházban beszenteltetni és a felső temetőben a rom. kath. egyház szertartása szerint örök nyugalomra helyeztetni.

Az engesztelő gyászmise áldozat f. évi április hó 10-én reggel 8 óraker fog a Minorita-atyák templomában a Mindenhatóknak bemutatni.

Eg áldása lengjen hamvai felett!

Arad, 1907. március hó 31-én.

Iff. Neulinger J. Andor,	Iff. Neulinger Andorné szül.
Neulinger Béla,	Lohser Mariska,
Neulinger Piroška,	Neulinger Béla né szül.
Neulinger Mililke férj.	Greik Mariska,
Ritt Gyuláné,	menyel.
gyermekel.	Ritt Gyula,
Paraitzky Vilma,	veje.
nevelt leánya.	Neulinger Böszike
	Ritt Pirike
	unokái.

Harisnyák, Matróz-ingek, Gyermek-lábtyük (Sockerl),

elismert legjobb minőségben, legnagyobb választékban, feltétlen szabott árak mellett

Bársony Andor harisnya-nagykereskedésében Arad, Szabadság-tér 17. 3 szó: „Bársony, Harisnya, Szabadság-tér.”

URAK!!!

Oltöny és felöltő szöveteket előnyösen csak a kizárólagos posztó gyári raktárban vásárolhatnak.

Nagy megtakarítás!

Szolid kiszolgálás!

Leichner és Fleischer

Arad, Szabadság-tér 17.

Aradvarosi és megyei telefon sz. 475.